

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Patricie Malurová

Doručování ve správním řízení a obstrukční techniky
účastníků

Diplomová práce

Olomouc 2024

Prohlášení o původnosti práce

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Doručování ve správním řízení a obstrukční techniky účastníků vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 119 561 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 30.8.2024

.....
Patricie Malurová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce paní Doc. JUDr. Kateřině Frumarové, Ph.D., za cenné podněty, připomínky a doporučení, a také za její ochotu a vstřícný přístup při vedení diplomové práce.

Poděkování patří také mým nejbližším za podporu nejen při psaní diplomové práce, nýbrž po celou dobu mého vysokoškolského studia.

Obsah

Seznam použitých zkratké.....	6
Úvod	7
1. Doručování.....	9
1.1 Vymezení pojmu a významu doručování ve správním řízení	9
1.2 Právní úprava doručování.....	10
1.2.1 Doručování ve správním řádu	11
1.2.2 Doručování ve zvláštních právních předpisech:	11
2. Jednotlivé způsoby doručování.....	12
2.1 Doručování prostřednictvím datové schránky.....	13
2.1.1 Základní charakteristika a vymezení pojmů	13
2.1.2 Specifika doručování do datových schránek.....	14
Zřízení datové schránky.....	15
2.1.3 Zřízení datové schránky ze zákona	15
2.1.4 Zřízení datové schránky na žádost	19
2.1.5 Znepřístupnění.....	20
2.1.6 Zrušení	21
2.2 Doručování na adresu pro doručování nebo na elektronickou adresu.....	22
2.2.1 Zhodnocení doručování na fyzickou a elektronickou adresu	24
2.3 Elektronický podpis.....	25
2.3.1 Typy elektronických podpisů.....	25
2.3.2 Zhodnocení elektronického podpisu.....	27
2.4 Veřejná vyhláška	27
2.5 Úřední deska	30
2.5.1 Zhodnocení veřejné vyhlášky a úřední desky	31
2.6 Adresné doručování v listinné podobě	32
2.6.1 Doručování fyzickým osobám	33
2.6.2 Doručování právnickým osobám	35
2.7 Doručování do ciziny.....	37
2.8 Fikce doručení.....	38
3. Obstrukce účastníků řízení spojené s doručováním	41
3.1 Atypická elektronická adresa.....	42
3.1.1 Související judikatura	42
3.1.2 Zhodnocení judikatury a úvahy nad obranou proti obstrukční technice	44
3.2 Doručování do datové schránky prostřednictvím pověřené osoby	45
3.2.1 Související judikatura	46
3.2.2 Zhodnocení judikatury a úvahy nad obranou proti obstrukční technice	46
3.3 Doručování do ciziny a zmocněnec se sídlem v cizině	47
3.3.1 Související judikatura	47
3.3.2 Zhodnocení judikatury a úvahy nad obranou proti obstrukční technice	48

3.3.3 Další možné obstrukční techniky	49
Závěr	50
Seznam použitých zdrojů	52

Seznam použitých zkratek

SŘ – Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů

NSS – Nejvyšší správní soud

el. – elektronický

DVLR – Do vlastních rukou

EIÚkon – Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o obecním zřízení - Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

m.č. – Marginální číslo

FO – Fyzická osoba

PO – Právnícká osoba

DS – Datová schránka

Agentura – Digitální informační agentura

Nařízení eIDAS – Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 199/93/ES

EP – elektronický podpis

VEŘV – Veřejná vyhláška

ÚD – Úřední deska

PovO – Pověřená osoba

OSŘ - Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů

OT – obstrukční technika/techniky

Úvod

Tato práce se nejprve věnuje doručování ve správním řízení. Doručování je významný procesní institut, který nalezneme v mnoha právních odvětvích, přičemž mimo jiné představuje pro účastníky řízení realizaci ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces.

Práce nejdříve, pro lepší pochopení, seznámí čtenáře se základními teoretickými pojmy spojenými s doručováním ve správním řízení. Cílem první části práce tak bude popis a analýza doručování ve správním řízení a jednotlivých způsobů doručování. Zvláštní pozornost bude věnována datovým schránkám, kdy právě právní úprava doručování do datových schránek zaznamenala v nedávné době změny, a proto je toto téma momentálně velice aktuální. V práci se pokusím popsat změny v právní úpravě, které zavedly povinné zřízení datových schránek pro širší okruh subjektů. V této části se práce bude též věnovat zhodnocení toho, zda by bylo vhodné zavést povinnost datových schránek pro všechny občany a znemožnit tak účastníkům zvolit si i jiné formy komunikace se správními orgány.

V části, která bude věnována jednotlivým způsobům doručování budou tyto popsány, jejich právní úprava, významná judikatura a rovněž budou zkoumány případné problematické aspekty či nedostatky s nimi spojené. Tímto způsobem se budu věnovat jak způsobům doručování, které řadíme pod elektronickou formu doručování, tak listinnou. V rámci elektronické formy doručování bude analyzován také institut elektronického podpisu, který s touto formou úzce souvisí, a elektronická adresa pro doručování. V rámci listinné formy doručování se budu věnovat jak doručování fyzickým osobám, tak těm právnickým. Bude poukázáno na jednotlivé druhy zásilek. Neopomenu ani neadresné způsoby doručování, kam řadíme institut veřejné vyhlášky a úřední desky. Závěr této části práce bude věnován fikci doručení.

Třetí část bude věnována vybraným obstrukčním technikám účastníků řízení. Člověk je totiž tvor vynalézavý a mnozí již našli způsoby, jak zneužívat svá zákonná oprávnění v rozporu s jejich zamýšleným smyslem. Nejdříve dojde opět k seznámení čtenáře s pojmem obstrukce a následně budou popsány jednotlivé obstrukční techniky. Dojde také k rozebrání judikatury a následně budou formulovány různé způsoby, jakými by mohlo být obstrukčním technikám účastníků zabráněno.

V diplomové práci se pokusím zodpovědět následující výzkumné otázky:

1. Jaké změny přinesla novela zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů provedená zákonem č. 457/2022 Sb., v okruhu subjektů povinně zřizujících datové schránky?

2. Bylo by vhodné zavést povinné zřízení datových schránek pro všechny občany a jaké jsou potenciální výhody a nevýhody takového kroku?
3. Jaké jsou některé obstrukční techniky používané účastníky správního řízení při doručování a jakým způsobem by jim mohlo být bráněno?

Co se týče aplikovaných metod výzkumu, tak v práci je využita především metoda deskripce. Jsou popisovány významné pojmy daných problematik, jednotlivé způsoby doručování ve správním řízení, obstrukční techniky účastníků řízení a podmínky stanovené právní úpravou. Dále je v práci použita i analytická metoda, zejména při analýze soudních rozhodnutí, právní úpravy a hodnocení vhodnosti digitalizace doručování ve správním řízení. V těchto částech též uvádím vlastní názory a pohledy k popisované problematice. V práci se objevují i prvky komparace, a to zejména v souvislosti s vymezením rozdílu mezi doručováním do datových schránek a na elektronickou adresu pro doručování sdělenou adresátem.

Přestože téma doručování ve správním řízení je v literatuře už poměrně zpracováno, nebyla doposud příliš zohledněna novela, kterou tato práce analyzuje. V dosavadní zdrojích chybí úvaha o přechodu do digitální podoby, a ještě méně je pak věnován prostor problematice obstrukčních technik. Tato práce proto nabízí ucelený pohled na tyto ne příliš zpracované otázky.

Pro zpracování této diplomové práce jsem vycházela z relevantních právních předpisů, zejména ze správního řádu a zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Tyto zákony obsahují právní úpravu doručování ve správním řízení a s tím související regulaci elektronických úkonů orgánů veřejné správy a informačního systému datových schránek.

V práci jsou uváděny poznatky ze současné literatury, kdy se jedná zejména monografie z oblasti správního práva procesního. Dále byly využity komentáře k výše uvedeným právním předpisům a odborné články, které osvětlují různé obstrukční techniky účastníků, s nimiž se lze v praxi setkat. Rovněž byly využity informace dostupné na webových stránkách institucí, jako je Ministerstvo vnitra České republiky, Česká pošta, a portál mojedatovaschranka.cz. Tyto zdroje poskytly potřebné informace k jednotlivým způsobům doručování, popis ovládní a možností nastavení datových schránek, a detaily potřebné k porozumění jednotlivým obstrukčním technikám. V neposlední řadě jsem vycházela z judikatury, především Nejvyššího správního soudu. Rozhodnutí byla v práci využita k obohacení teoretických částí a k ilustraci praktické aplikace nejen jednotlivých způsobů doručování, ale rovněž byly nezastupitelným zdrojem pro seznámení se s obstrukčními technikami a pro komplexní pochopení tématu.

Práce je zpracována podle právního stavu ke dni 31.7.2024.

1. Doručování

1.1 Vymezení pojmu a významu doručování ve správním řízení

Doručováním obecně rozumíme nástroj pro komunikaci, který je používán nejen orgány veřejné moci, za účelem seznámení adresátů písemností s významnými právními skutečnostmi a úkony prováděnými v řízení, ale také jako prostředek pro zpětnou komunikaci adresátů s těmito orgány.

Díky doručování dochází k naplnění ústavně zakotvených zásad¹, jakož i zachování práv a svobod člověka a občana. Současně skrze doručování dochází k naplnění jednoho z mnoha atributů činnosti orgánů veřejné moci, kterým je služba veřejnosti, což je zaručeno Ústavou v čl. 2 odst. 3, která uvádí, že „*státní moc slouží všem občanům*“². Princip veřejné služby je pak zakotven i v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SŘ“) v první větě § 4 odst. 1.

Význam doručování písemností ve správním řízení je stěžejní a představuje komunikační prostředek mezi jednotlivými subjekty. K doručování přitom dochází jak mezi správními orgány a dotčenými osobami (především účastníky správního řízení), tak mezi správními orgány navzájem. Stěžejní je přitom z hlediska SŘ doručení řádné, se kterým spojuje celou řadu právních důsledků.³ „*Institut doručování písemností je přitom založen na materiálním pojetí a jeho smyslem je zaručit, aby se doručovaná písemnost dostala do sféry vlivu jejího adresáta a ten měl faktickou možnost se s jejím obsahem seznámit.*“⁴ Materiálním pojetím rozumíme materiální funkci doručování, a to „*zda se adresát s danou písemností skutečně seznámil, respektive se mohl a měl seznámit.*“⁵ Znamená to, že pokud je prokázáno, že se písemnost dostala do sféry vlivu adresáta a ten měl reálnou možnost se s ní seznámit, doručení je považováno za platné, i kdyby nebyly zcela dodrženy formální požadavky.⁶

Právní institut doručování zastává v každém procesním předpisu jeden z klíčových významů, protože právě s doručením písemností jsou spojeny nejdůležitější důsledky rozhodování orgánů státní moci. Obecně lze uzavřít, že doručení rozhodnutí je klíčový okamžik, kdy začíná běžet lhůta pro podání opravných prostředků, jako je odvolání nebo žaloba. Samotná práva a povinnosti účastníků řízení se však mění až nabytím právní moci

¹Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

²Tamtéž, čl. 2 odst. 3.

³ŠKUREK, Martin. In: FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. *Správní právo procesní*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 139. m.č. 484.

⁴Tamtéž s. 140. m.č. 487.

⁵Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2014, č. j. 3 Ads 100/2013-42

⁶Tamtéž

rozhodnutí, s výjimkou případů, kdy je rozhodnutí předběžně vykonatelné.⁷ Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) k tomu konstatoval: „S doručením písemností jsou spjaty ty nejdůležitější důsledky vrchnostenského rozhodování orgánů státní moci (možnost podat opravný prostředek, správní nebo jinou žalobu, formální i materiální plnou moc, vykonatelnost), obecně řečeno doručením vznikají, zanikají nebo se mění práva a povinnosti účastníků řízení, teprve řádným doručením je rozhodnutí pro příjemce účinné.“⁸

Doručování má značný význam, jelikož pokud se správní orgán dopustí pochybení může to mít za následek podstatné vady řízení, a to zejména v případě pokud je doručováno rozhodnutí.⁹

Rozlišujeme dvě pojetí doručení. Doručení faktické, k němuž skutečně došlo a máme způsoby, jak to prokázat, např. doručenkou. A doručení náhradní, kdy za splnění zákonem stanovených podmínek a poučovací povinnosti nastává fikce doručení a na písemnost se tak hledí jako na doručenou.¹⁰

1.2 Právní úprava doručování

Ve správním řízení správní orgán vyhotovuje velké množství písemností, přičemž tyto jsou nezbytné pro řádný průběh a dosažení cílů řízení. Z tohoto důvodu je rovněž nezbytné je doručit účastníkům řízení a dalším případným subjektům. Za účelem zajištění efektivního doručování musí být pro něj stanovena jasná pravidla.¹¹ Úprava doručování obsažená ve SŘ by měla být přizpůsobena tak, aby co nejvíce eliminovala možnost jakýchkoli obstrukcí ze strany účastníků řízení. Tím by se zabránilo zbytečným průtahům v řízení, které mohou být účastníky zneužívány např. v řízení o přestupku, kdy se snaží docílit uplynutí prekluzivní lhůty.¹² Na různé obstrukční techniky účastníků řízení bude zaměřena poslední část práce.

Aktuální právní úprava věnuje doručování značnou pozornost, což je také částečně motivováno rostoucím trendem využívání elektronických (dále jen „el.“) prostředků doručování. Stojí za zmínku, že tato právní úprava je primárně orientována na doručování ze strany, resp. od správního orgánu směrem ven, přičemž doručování ze strany účastníků směrem k orgánu je řešeno pouze částečně v ustanoveních o úkonech účastníků řízení.¹³

⁷Rozsudek NSS ze dne 8. 12. 2011, č. j. 5 As 87/2011-53.

⁸Tamtéž

⁹JURNÍKOVÁ, Jana. In: KLIKOVÁ, Alena a kol. *Správní řád*. 2. vydání. Meritum. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 146.

¹⁰JURNÍKOVÁ, Jana. In: SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020, s. 134.

¹¹ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, s. 83.

¹² Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21.12.2022, č.j. 141 A 8/2022-25.

¹³ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. s. 83.

1.2.1 Doručování ve správním řádu

Co se obecné právní úpravy doručování ve správním řízení týče, tak tu nalezneme ve SŘ. Úprava je obsažena v části druhé, konkrétně v § 19 až 26 SŘ, kdy § 19 obsahuje základní ustanovení o doručování. Ustanovení se člení do 9 odstavců, v nichž jsou systematicky vymezeny orgány zodpovědné za doručení písemnosti, dále jsou popsány způsoby, jakými mají být doručeny, přičemž je zde patrné jejich hierarchické uspořádání. Jsou zde stanoveny i situace, ve kterých je nezbytné doručení do vlastních rukou adresáta (dále jen „DVLŘ“), dále jak má být doloženo doručení, je-li ho třeba a dotýká se i doručovatelů, kterým zakládá zvláštní oprávnění zjišťovat totožnost adresáta, či dalších osob a přiznává mu postavení úřední osoby.¹⁴

Přesto, že SŘ obsahuje obecnou úpravu doručování, tak vlastní definici pojmu doručování neobsahuje.¹⁵ Místo toho v něm nalezneme jak má doručování vypadat a pravidla, která jsou pro doručování obecně platná. Z těchto ustanovení vyplývá, že doručování představuje konkrétní postup, jehož cílem je zajistit, že daná písemnost bude dostupná adresátovi.¹⁶

1.2.2 Doručování ve zvláštních právních předpisech:

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „EIÚkon“) upravuje el. doručování v České republice, což se aplikuje i na doručování písemností ve správním řízení. SŘ je tedy při doručování písemností ve formě el. dokumentu do datové schránky adresáta významně propojen s EIÚkon.¹⁷

Úprava doručování je nadále upravena v množství zvláštních právních předpisů, například týkajících se legislativy v oblasti daní, ochrany životního prostředí, či stavebního práva.

¹⁴§19 zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵SVOBODA, Karel a kol. *Doručování v soudním řízení*. Praha: Linde Praha, a.s., 2009, s.11.

¹⁶Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 141. m.č. 488.

2. Jednotlivé způsoby doručování

Jednotlivé způsoby doručování, tedy to, jakou formou se doručuje, bychom mohli rozdělit do několika skupin. Základní dělení by mohlo zahrnovat doručování ve formě listinné a elektronické, přičemž aktuálně jsou využívány obě formy. Doručování listinnou formou bychom dále mohli dělit na adresné a neadresné. Doručování el. formou můžeme dělit na doručování písemností ve formě el. dokumentu skrze veřejnou datovou síť do datové schránky a doručování elektronicky na el. adresu sdílenou adresátem.¹⁸

SŘ upravuje pořadí adres na které správní orgán doručuje fyzickým a právnickým osobám, kdy jde o posloupnost, kterou by měl správní orgán zohlednit.

V případě fyzických osob (dále jen „FO“) tak můžeme seřadit posloupnost v případě doručování:

- Na místě, tedy v místě konání úkonu vůči přítomnému adresátovi,
- Do datové schránky,
- Na adresu pro doručování nebo na elektronickou adresu,
- Na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou ji mají být doručovány písemnosti,
- Na adresu místa trvalého pobytu, nebo ve věcech podnikání na adresu podnikání,
- Kdekoliv bude zastížena¹⁹

U právnických osob (dále jen „PO“) se tato posloupnost do jisté míry shoduje s FO, nicméně lze spatřit několik odlišností. Pro PO platí při doručování pořadí následující:

- Na místě, tedy v místě konání úkonu vůči přítomnému adresátovi,
- Do datové schránky,
- Na adresu pro doručování nebo na elektronickou adresu,
- Na adresu sídla,
- Na adresu osob dle § 30 oprávněných jednat za PO, v případě že na adrese sídla nebyl nikdo zastížena.²⁰

Nadále platí, že v případě klasického doručování písemnou cestou doručuje doručovatel a okamžikem doručení se rozumí ten, kdy zastihne adresáta, oprávněnou osobu nebo dle způsobu doručování jinou vhodnou osobu.²¹

¹⁸ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 141. m.č. 488.

¹⁹JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 144.

²⁰Tamtéž s. 145.

²¹Tamtéž

Je obecným pravidlem, že správní orgán, který písemnost vyhotovil, ji také doručuje. Nese tak odpovědnost za její řádné doručení, a to bez ohledu na to, jaký zákonem stanovený způsob doručení vybere.²² Jelikož z hlediska způsobů doručování platí, že je upřednostňováno doručování elektronické do datové schránky, budu se v práci nejdříve zabývat tímto způsobem.

2.1 Doručování prostřednictvím datové schránky

2.1.1 Základní charakteristika a vymezení pojmů

Co se datových schránek (dále jen „DS“) týče, tak jsou od 1.1.2023 zřizovány a spravovány Digitální a informační agenturou (dále jen „Agentura“)²³. Agentura byla zřízena novelou č. 471/2022 Sb. zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby. Do té doby mělo na starost tuto agendu Ministerstvo vnitra, přičemž to též spravovalo informační systém, díky kterému DS fungují.²⁴ Do působnosti Agentury, která má nově na starost digitalizaci veřejné správy, tak přešly kromě DS i Portál občana, kontaktní místa Czech POINT, základní registry a dalších agendy eGovernmentu.²⁵ Informační systém DS je systém veřejné správy, který uchovává informace o DS a rovněž o jejich uživateli.²⁶

Se službou DS jsme se v České republice obeznámili v roce 2009, kdy u nás byla zavedena a právně upravena zákonem EIÚkon. Dle § 2 odst. 1 tohoto zákona, je DS el. úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči těmto orgánům a dodávání dokumentů FO, podnikajících FO a PO.²⁷

V dalších ustanoveních tohoto zákona je rozlišení DS dle toho, komu náleží. Zákon tedy rozeznává DS FO, podnikajících FO, PO a orgánů veřejné moci.²⁸ Některým z těchto subjektů ukládá zákon povinné zřízení DS, jiní si ji mohou zřídit na základě svého dobrovolného rozhodnutí, a to prostřednictvím žádosti. S účinností od 1.7.2009, kdy byl novelizován § 19 odst. 1 SŘ, je doručování veřejnou datovou sítí do DS primárním způsobem doručování písemností správním orgánem.²⁹

Do DS se však nedoručuje vždy, jsou stanoveny výjimky, a to tehdy pokud:

- to neumožňuje povaha zasílaného dokumentu

²²JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. [online databáze] Praha: C. H. Beck, 2023, s. 140. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

²³§ 2 odst. 2 EIÚkon.

²⁴JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 140.

²⁵Digitální informační agentura. *Digitalizace veřejné správy pod jednou střechou, DIA zahajuje svou činnost*. Tisková zpráva [online]. mvcr.cz, Praha, 30. března 2023, s. 1. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/cast-agendy-mv-prebira-digitalni-informacni-agentura.aspx>

²⁶NOVOTNÝ, Vladimír. In: FIALA, Zdeněk a kol. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 51.

²⁷§ 2 odst. 1 EIÚkon.

²⁸§ 3-6 EIÚkon.

²⁹JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. s. 140.

- je doručováno na místě
- je doručováno veřejnou vyhláškou³⁰

Dokument doručovaný DS musí splňovat technické, a právní vlastnosti. Zpráva a případný příložený soubor musí být ve správném formátu, splňovat maximální velikost, neobsahovat žádné škodlivé kódy, které by mohly představovat hrozbu pro informační systém DS. U dokumentů, které nelze autorizovaně konvertovat, tedy převádět do el. podoby, je zaslání DS vyloučeno. To, zda dokument v PDF formátu naplňuje podmínky pro konverzi, je možné ověřit na webových stránkách Czech Point.³¹

Při doručování do DS jsou stěžejní dva časové body, a to za prvé dodání dokumentu do DS adresáta, kde je dokument připraven k doručení a čeká na přihlášení adresáta. Tím se dostáváme k druhému stěžejnímu časovému bodu, jelikož jakmile k přihlášení dojde, je písemnost doručena a automaticky je odeslán doklad o doručení doručujícímu správnímu orgánu. Písemnost je doručena přihlášením adresáta bez ohledu na to, zda se s ní skutečně seznámil, podmínkou je pouze to, že měl možnost tak učinit.³²

V případě, že se adresát do DS nepřihlásí do 10 dnů ode dne dodání doručovaného dokumentu, považuje se dokument za doručení posledním dnem této lhůty.³³

U DS orgánu veřejné moci je to však jinak, jakmile je do jeho schránky dokument dodán, tak tímto okamžikem je rovněž doručení.³⁴

Doručení do DS má přitom tytéž právní důsledky, jako doručení DVLR.³⁵ Komunikace v rámci DS je zdarma.³⁶

2.1.2 Specifika doručování do datových schránek

„Pokud by správní orgán pochybil a právnické či fyzické osobě, která má zřízenou datovou schránku, by písemnost doručil nikoliv prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, ale jiným způsobem stanoveným v § 20 či 21 SpŘ, lze přesto považovat písemnost za doručenu, pokud si písemnost fakticky převzala. O pochybení a tedy postup v rozporu se zákonem by se přitom jednalo i v tom případě, pokud by správní orgán takto postupoval na žádost účastníka řízení. Ani ta totiž nemůže změnit pravidla pro doručování stanovená

³⁰SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 122.

³¹NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní řád: Praktický komentář*. s. 51.

³²JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 141.

³³ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 142. m.č. 489.

³⁴NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní řád: Praktický komentář*. s. 52.

³⁵§ 17 odst. 6 ElÚkon.

³⁶Moje datová schránka. *Výhody datových schránek* [online]. mojedatovaschranka.cz, [cit. 2. března 2024]. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/83.html>

*zákonem. Skutečnost, že lze písemnost považovat za doručenou, vyplývá ze smyslu a účelu doručování písemností účastníkům řízení, jež spočívá v seznámení se s jejím obsahem, kdy samotné seznámení s obsahem písemnosti musí mít přednost před formálním způsobem, kterým byla písemnost adresátu doručena. Uvedené ovšem nemění nic na tom, že by se ze strany správního orgánu jednalo o nesprávný úřední postup, a nepřipadá tak v úvahu fikce doručení ve smyslu § 24 SpŘ, neboť nesprávným postupem správního orgánu by nebyly splněny podmínky pro její uplatnění.*³⁷

Také při doručování podnikajícím FO se musí mít správní orgán na pozoru, jelikož musí dbát na předmět a postavení této FO v řízení. Musí se zabývat rozlišením, zda se dokument týká jejich podnikání či nikoliv, a to i v závislosti na zvoleném doručovacím způsobu. Jestliže si podnikající FO zřídí DS, ale neprovozuje ji jako podnikatel, budou jí dokumenty, které se netýkají jejího podnikání, doručeny podle standardních postupů uvedených v § 20 SŘ, a nikoli do DS. I zde platí, že důležitější je faktické seznámení se s obsahem dokumentu než formální způsob doručení, což odpovídá smyslu a účelu doručování písemností.³⁸

V rámci správního řízení musí správní orgán rovněž dávat pozor na to, aby správně doručoval advokátovi, coby zástupci účastníka řízení. Zástupcem je totiž určitý advokát, proto by mělo být doručováno přímo jemu, nikoli advokátní kanceláři. Pokud by bylo doručeno substitutovi advokáta, takové doručení by nevyvolávalo právní účinky spojené s doručováním účastníkům řízení a jejich zástupcům.³⁹

Zřízení datové schránky

Jak je již zmíněno výše, je nutno rozlišovat, zda má subjekt zřízenou DS povinně, protože mu to ukládá zákon, nebo si ji zřídil dobrovolně.

2.1.3 Zřízení datové schránky ze zákona

Subjektům, kterým je nařízeno zřízení DS na základě právních předpisů, Agentura zajistí vytvoření jejich DS bez zbytečného odkladu po jejich zápisu do příslušné evidence. Tyto subjekty si tedy nepodávají žádnou žádost o zřízení DS, Agentura provede zřízení automaticky.

ElÚkon upravuje komu, a za jakých podmínek je DS zřízena ze zákona, přičemž zde patří následující subjekty:

- PO
- podnikající FO,
- advokáti,

³⁷JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. s. 140-141. m.č. 4.

³⁸JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. s. 142.

³⁹NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní řád: Praktický komentář*. s. 52.

- statutární auditoři,
- daňoví poradci,
- insolvenční správci,
- znalci,
- soudní tlumočníci
- soudní překladatelé
- orgány veřejné moci⁴⁰

Novelou zákona EIÚkon provedenou zákonem č. 457/2022 Sb., která je účinná od 1.1.2023, došlo ke změně, na základě které mezi subjekty, které mají DS zřízenou povinně ze zákona a je jim „automaticky“ zřizována, patří co se PO týče, všechny PO zapsané v registru osob. S účinností od 1.1.2023 jde nejen o dosavadní PO zřízené zákonem, ale i PO zapsané v obchodním rejstříku a organizační složky podniku zahraniční PO zapsané v obchodním rejstříku, navíc i PO, jako např. spolky, nadace nebo společenství vlastníků bytových jednotek.⁴¹

Co se podnikajících FO zapsaných do zákonem stanovené evidence či rejstříku (typicky OSVČ) týče, tak těm byly před zmíněnou novelou DS zřizovány jen na jejich žádost. Po účinnosti výše zmíněné novely jsou i těmto podnikajícím FO datové schránky zřizovány automaticky Agenturou.⁴² Vztahuje se to i na subjekty s pozastavenou živností, jelikož pozastavení nemá vliv na zřízení či znepřístupnění DS. Jediným důvodem pro nezřízení by byl výmaz ze zákonem stanovené evidence a ukončení podnikání.⁴³

„Novým uživatelům, kteří dosud nemají například vlastní datovou schránku fyzické osoby, přijdou přihlašovací údaje doporučeným dopisem. Datové schránky budou zpřístupněny po prvním přihlášení nebo automaticky po uplynutí lhůty 15 dnů po zřízení v případě, že se uživatel během této doby do schránky sám nepřihlásí. Změna se týká cca 2 mil. osob se živnostenským oprávněním a cca 200 tisíc právnických osob, které ještě nemají datovou schránku.“⁴⁴

⁴⁰ EIÚkon

⁴¹ Moje datová schránka. *Od 1. 1. 2023 dochází na základě změny zákona k automatickému zřízení datových schránek živnostníkům, spolkům, nadacím a některým fyzickým osobám* [online]. mojedatovaschranka.cz, [cit. 20. února 2024]. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/2005.html>

⁴² Finanční správa. *Informační shrnutí a odpovědi na dotazy k datovým schránkám* [online]. financisprava.cz, 15. prosince 2022, [cit. 20. února 2024]. Dostupné z: <https://www.financisprava.cz/cs/dane/dane-elektronicky/datove-schranky/informacni-shrnuti-a-odpovedi-na-dotazy>

⁴³ Moje datová schránka. *Od 1. 1. 2023 dochází na základě změny zákona k automatickému zřízení datových schránek živnostníkům, spolkům, nadacím a některým fyzickým osobám* [online]. mojedatovaschranka.cz, [cit. 20. února 2024]. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/2005.html>

⁴⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. *Bliží se automatické zřízení datových schránek pro OSVČ, spolky, nadace nebo sdružení* [online]. mvcr.cz, [cit. 21. února 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/blizi-se-automaticke-zizeni-datovych-schranek-pro-osvc-spolky-nadace-nebo-sdruzeni.aspx>

Těmto subjektům nebyla DS zřízena automaticky k 1. lednu 2023. Proces jejich zřizování byl postupný, přičemž probíhal od 1.1. do 31.3. 2023, s tím, že novým uživatelům byly sukcesivně zasílány přihlašovací údaje. Agentura tak měla povinnost zřídit DS pro tyto uživatele, díky čemuž se oni sami nemuseli starat o vlastní zřízení.⁴⁵ Tímto považují za zodpovězenou první výzkumnou otázku, a to tak, že novelou EIÚkon, provedenou zákonem č. 457/2022 Sb., došlo ke změnám v okruhu subjektů povinně zřizujících datové schránky, kdy od 1.1.2023 jsou datové schránky automaticky zřizovány nejen všem právnickým osobám, ale nově také všem podnikajícím fyzickým osobám zapsaným v registru osob.

K této novele nutno poznamenat, že původně měl zákonodárce v úmyslu zavést automatické zřizování DS i nepodnikajícím FO. „*Důvodová zpráva popisuje, že zákon o el. úkonech a autorizované konverzi dokumentů v dosavadním znění ukládal s účinností od 1. 1. 2023 Ministerstvu vnitra zřizovat ex lege datové schránky všem fyzickým osobám, které poprvé použijí prostředek pro el. identifikaci vydaný v rámci kvalifikovaného systému el. identifikace vůči tomu, kdo umožňuje prokázání totožnosti podle zákona o el. identifikaci. Tato změna byla provedena zákonem publikovaným ve Sbírce zákonů pod č. 261/2021 Sb.*“⁴⁶ Cílem této legislativní změny bylo rozšířit používání DS mezi více FO na základě předpokladu, že tyto osoby jsou schopny používat el. identifikační prostředek, a že obsluha DS by jim neměla dělat zásadní problémy. Dále se předpokládalo, že část osob, kterým bude DS FO automaticky zřízena, nebude mít důvod k její následné deaktivaci na základě vlastní uživatelské zkušenosti. Zákonodárce však posléze dospěl k názoru, že automatické zřizování DS FO je pro ně zatěžující vzhledem k tomu, že k jejich případné deaktivaci je zapotřebí faktického úkonu té které FO. Problém by to mohlo činit zejména zranitelným částem obyvatel, které nejsou dostatečně připraveny na užívání DS.⁴⁷ Aktuálně je tedy situace taková, že nepodnikajícím FO se DS automaticky nezřizuje, ale tyto osoby si o její zřízení mohou požádat.

Je pravděpodobné, že v budoucnu se budou objevovat záměry zřídit DS všem zletilým občanům a vláda spolu s Agenturou a Ministerstvem vnitra bude možná mít snahu prosadit takový záměr. Aktuálně bych však nepovažovala za vhodné, aby byl takový záměr prosazen, alespoň ne v nejbližších letech. Tímto rovněž nabízím odpověď na druhou výzkumnou otázku,

⁴⁵Ministerstvo vnitra České republiky. *Datové schránky budou pro běžné občany dobrovolné, nová povinnost zůstala jen subjektům vedeným v registru osob* [online]. mvcr.cz, [cit. 21. února 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-budou-pro-bezne-obcany-dobrovolne-nova-povinnost-zustala-jen-subjektum-vedenym-v-registru-osob.aspx>

⁴⁶GLOGAR, Martin. *Novela zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů* [online]. pravniprostor.cz, 19. ledna 2023, [cit. 21. února 2024]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/novela-zakona-o-elektronickych-ukonech-autorizovane-konverzi-dokumentu>

⁴⁷Tamtéž

kdy níže přiblížím důvody této odpovědi a posoudím jednotlivé argumenty pro i proti tomuto záměru. Pokud by došlo k prosazení takového potenciálního záměru, zřídít DS např. všem zletilým občanům, mohlo by to působit nemalé problémy řadě z nich, kteří by na to nebyli dostatečně technicky vybavení anebo zdatní. Starší generaci by tímto vznikly nemalé komplikace, jelikož většina z nich nemusí disponovat technickou vybaveností nebo gramotností. Roman Vrba, ředitel odboru eGovernmentu v rozhovoru s Čestmírem Strakatým řekl, že argumenty proti povinným DS, které se týkaly starší části populace vyvrátili tím, že pokud mají starší lidé problém naučit se s technologiemi či ovládat DS, vždy mají možnost na někoho se obrátit, ať už v rodině, nebo v okruhu známých.⁴⁸ Tento argument mi přijde velice nešťastný, vzhledem k tomu, že jsou do DS zasílány důležité dokumenty s osobními údaji. Ani starší lidé určitě nechtějí, aby to, že s něčím neumí zacházet pro ně znamenalo, že se dostanou do rizika a poskytnou tak o sobě informace a údaje někomu, komu nechtějí, byť by to byla osoba z rodinných příslušníků. Stát by je takovým krokem k tomuto fakticky donucoval. Současně by stát kladl požadavek na občany k pořízení si elektronických zařízení jako počítačů a internetových služeb.⁴⁹

Dalším důležitým faktorem, který by měl být brán v potaz při úvahách o povinném zřízení DS pro všechny občany je to, že by občané byli vystaveni vyššímu riziku úniku či zneužití jejich osobních údajů. Domnívám se, že by nejdříve mělo být zajištěno dostatečné zabezpečení, a současně také připravit systém tak, aby nemohlo dojít k jeho přetížení a popř. následnému výpadku. Přetížení systému by mohlo totiž způsobit zpoždění, nebo problémy s doručením důležitých dokumentů.

O důležitosti všech zmíněných faktorů jsme se ostatně mohli přesvědčit v rámci jiného projektu souvisejícího s digitalizací veřejné správy, a to, když byl začátkem roku 2024 zaveden el. systém podávání přihlášek na střední školy. Jeho spuštění však muselo být odloženo, jelikož nastaly technické problémy v podobě komplikací s nahráváním příloh.⁵⁰ Následně, den poté, co došlo k jeho spuštění, čelil systém útokům hackerů.⁵¹

⁴⁸České podcasty. Roman Vrba: *Neignorujte dopis, který dostanete do datové schránky. Právní následky budou jako při ignorování klasického dopisu* [online]. ceskepodcasty.cz, 23. ledna 2023, [cit. 22. července 2024]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/epizoda/67201>

⁴⁹Tamtéž

⁵⁰ČTK, *Elektronický systém přihlášek na střední školy má problém, spustí se později* [online]. aktualne.cz, 1. února 2024, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/elektronicky-system-prihlasek-na-ss-se-kvuli-problemu-s-prih/r~efad68dac0c811ee9d3d0cc47ab5f122/>

⁵¹ČTK, *Elektronický systém přihlášek na školy čelil útoku hackerů, ale funguje* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 3. února 2024, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/elektronicke-prihlasky-funguji-uz-bez-problemu-tvrdi-sef-cermatu-pres-noc-jich-prislo-pres-pet-set-345654>

Z hlediska pozitivních přínosů, které by zřízení povinných DS pro všechny občany přineslo, je potřeba na prvním místě zmínit zrychlení a zefektivnění komunikace mezi občany a veřejnou správou. DS zajišťují rychlou a přehlednou výměnu dokumentů, což přispívá ke zrychlení a minimalizaci administrativy a ve výsledku může vést k urychlení řízení. Dalším přínosem je zvýšení přehlednosti a přístupnosti informací, protože všechny důležité komunikace a dokumenty by byly přehledné a snadno dostupné pro obě strany. To znamená, že jak veřejná správa, tak i každý občan by měl jasný a snadný přehled o stavu jejich žádostí, rozhodnutích a další komunikaci. To by přispělo nejen ke zjednodušení správy a vyhledávání dokumentů, ale také ke snížení rizika ztráty informací. V případě, že jsou všechny dokumenty uloženy a spravovány v el. systému, je možné snadno sledovat průběh řízení, ověřovat data doručení a tím zajistit, že žádné podání nebo odpověď nebudou přehlédnuty.

Nelze pominout ani ekonomický a ekologický přínos, který by povinné zřízení DS přineslo. Přejít na el. dokumenty přispívá k významnému snížení spotřeby papíru, což má pozitivní dopad na životní prostředí. Rovněž by to vedlo k menšímu množství odpadu díky snížení obalů užívaných na fyzické dokumenty v podobě plastových složek. Došlo by také ke snížení uhlíkové stopy spojené s distribucí dokumentů anebo s dopravováním se občanů na jednotlivé úřady. Kromě toho digitalizace dokumentů usnadňuje jejich efektivní archivaci a přístup bez potřeby fyzického skladování, což snižuje prostorové nároky a náklady na správu archivů. Nehledě na to, že dokumenty uskladněny v archivech mohou být rovněž ohroženy například zatopením nebo požárem budovy, v níž se archiv nachází.

Tímto je tedy zodpovězena druhá výzkumná otázka diplomové práce, a to tak, že je aktuální právní úprava po novelizaci nastavená adekvátně. Doručování prostřednictvím DS má spoustu pozitiv, a proto je vhodné, že došlo zmíněnou novelou zákona k rozšíření okruhu subjektů, kteří mají DS zřízenou povinně ze zákona. Další rozšiřování však nepovažuji za vhodné, jelikož by to mohlo mít za následky značné nepříjemnosti pro určité skupiny občanů. Proto zastávám názor, že by nadále měla být FO ponechána možnost dobrovolného zřízení DS.

2.1.4 Zřízení datové schránky na žádost

Pokud chce osoba zřídit DS dobrovolně, všechny informace, jak postupovat najde přehledně vypsány na stránkách www.portal.gov.cz. Je zde na výběr z několika možností, jak zřídit DS, a to skrze Portál občana, Identitu občana či návštěvou místa nabízející službu Czech POINT⁵².

⁵²portal.gov.cz, *Nečekejte. Používejte datovku* [online]. chcidatovku.gov.cz, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://chcidatovku.gov.cz/datova-schranka>

Portál občana je další projekt digitalizace veřejné správy. Přináší možnost jak si rychleji, bezpečněji, kdykoli a odkudkoli vyřídit mnoho záležitostí online na vlastním zařízení. Mezi služby a informace, k nimž poskytuje přístup, patří mimo jiné právě založení DS, ale lze skrze něj získat i potvrzení o studiu nebo Výpis z Rejstříku trestů.⁵³

„Identita občana slouží pro bezpečné a jednoduché přihlašování do různých portálů státní a veřejné správy. Zahrnuje například Mobilní klíč eGovernmentu, NIA ID, bankovní identitu i jiné identifikační prostředky, kterými při přihlášení spolehlivě prokážete svoji totožnost.“⁵⁴

Poslední z vyjmenovaných lze vymezit následovně. *„Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál, tedy Czech POINT je projektem, jehož cílem je zredukovat přílišnou byrokracii ve vztahu občan – veřejná správa. V současnosti musí občan často navštívit několik úřadů k vyřízení jednoho problému. Czech POINT slouží jako asistované místo výkonu veřejné správy, umožňující komunikaci se státem prostřednictvím jednoho místa tak, aby „obíhala data ne občan“.“⁵⁵*

Každý, kdo si zřídí DS by ovšem měl mít na paměti, že od jejího zřízení s ním budou orgány veřejné moci komunikovat výhradně tímto způsobem, tedy elektronicky, leda by využil možnosti znepřístupnění DS.⁵⁶

2.1.5 Znepřístupnění

Pokud má FO zřízenou DS, není možné ji zrušit, lze ji však znepřístupnit. Znepřístupnění, stejně jako zřízení provádí Agentura. Způsob znepřístupnění se odlišuje v závislosti na tom, zda byla DS zřízena ze zákona, nebo na žádost.⁵⁷

Znepřístupnění může osoba provést na žádost dvěma způsoby, a to za použití identity občana přímo v nastavení DS anebo na kontaktním místě Czech POINT.

FO a podnikající FO, která měla DS zřízenou na žádost, u této dojde k jejímu znepřístupnění, a to případně i zpětně v následujících případech: ke dni jejího úmrtí, ke dni prohlášení za mrtvého a pokud byla osoba omezena na svéprávnosti, tak ke dni právní moci rozhodnutí. Dále pak i ke dni, kdy byla osoba omezena na osobní svobodě z důvodu vzetí do

⁵³Digitální informační agentura, *Služby Portálu občana* [online]. portal.gov.cz, 1.dubna 2023, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/informace/sluzby-portal-obcana-INF-278>

⁵⁴portal.gov.cz, *Jedno přihlášení, desítky portálů* [online]. chcidatovku.gov.cz, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://chcidatovku.gov.cz/identita-obcana>

⁵⁵Czechpoint, *Co je Czech POINT?* [online]. czechpoint.cz, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/co-je-czech-point/>

⁵⁶LAPÁČEK, Jirí. *Jak na datovou schránku a elektronickou komunikaci s úřady*. Brno: Computer Press, 2012, s. 69

⁵⁷MATES, Pavel, Vladimír, SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012, Teoretik, s. 194.

vazby, výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence či ochranného léčení.⁵⁸ Agentura schránku zpřístupní na podkladě údajů, které obdržela od příslušných orgánů dle §15 EIÚkon.⁵⁹

Pokud byla DS zřízena na žádost, pak je zpřístupněna bezodkladně po podání žádosti o její zpřístupnění.⁶⁰

Pro podnikající FO a PO, které mají schránku zřízenou ze zákona, není zpřístupnění na žádost možné, jde to jen ze zákonných důvodů. Těmto subjektům je DS zpřístupněna, a to opět i zpětně, za prvé ke dni jejího výmazu ze zákonem stanovené evidence a za druhé ke dni zrušení PO zřízené zákonem. Zákon pak stanoví, kdy dochází k zpřístupnění DS orgánu veřejné moci, přičemž se tak stane, a to i zpětně, ke dni jeho zrušení, dnem jeho zániku, nebo také ke dni přerušení nebo pozastavení jeho působnosti.⁶¹

Dle Smejkalů zpětné zpřístupnění DS umožňuje negaci doručení zpráv, které byly v minulosti dodány do schránky, avšak v době doručení osoba již neexistovala nebo byla omezena na svéprávnosti, jak je výše popsáno. Taková situace může nastat tehdy, pokud Agentura ještě nebyla informována o této změně, což může vést k doručení zpráv fikcí v souladu s § 17 odst. 4 EIÚkon. Nicméně ani pomocí fikce není možné doručovat zprávy neexistujícím osobám nebo těm, které již nevykonávají činnost, pro kterou byla DS zřízena.⁶²

Zákon dává možnost zpřístupněnou schránku znovu zpřístupnit, kdy tomuto se věnují poslední dva odstavce § 11 EIÚkon. V odstavci 7 stojí, že bude zpřístupněná DS znovu zřízena bezodkladně po podání žádosti. Aby tato možnost nebyla zneužívána, tak zákon stanoví omezení, kdy pokud byla DS zpřístupněna dvakrát v témže roce, k jejímu zpřístupnění dojde až uplynutím 1 roku od posledního zpřístupnění.

2.1.6 Zrušení

Agentura provede zrušení DS za zákonem stanovených podmínek, které jsou vymezeny v § 13 EIÚkon a liší se v závislosti na subjektu, kterého se zrušení týká. Fyzické osobě Agentura schránku zruší uplynutím 3 let ode dne jejího úmrtí, nebo ode dne, který je uveden jako den úmrtí v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého. Podnikající FO uplynutím 3 let ode dne

⁵⁸ § 11 odst. 1 EIÚkon

⁵⁹ MACKOVÁ, Alena, ŠTĚDRŮ, Bohumír. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 28.

⁶⁰ § 11 odst. 6 EIÚkon

⁶¹ § 11 odst. 2 - 4 EIÚkon

⁶² SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 72.

jejího výmazu ze zákonem stanovené evidence. PO Agentura schránku ruší uplynutím 3 let ode dne jejího zániku, nebo ode dne jejího výmazu ze zákonem stanovené evidence.⁶³

2.2 Doručování na adresu pro doručování nebo na elektronickou adresu

Zákonodárce adresátům doručovaných zásilek dává možnost zvolit si na základě žádosti adresu pro doručování, nebo el. adresu a správní orgán jim bude doručovat jimi zvoleným způsobem. S ohledem na § 4 odst. 1 SŘ, který stanoví, že veřejná správa je službou veřejnosti, by mělo být těmto žádostem vyhověno. Tím, že se adresát rozhodne využít svého práva volby, zda chce doručovat na adresu pro doručování či na el. adresu, ovlivňuje pořadí způsobů, jak bude správní orgán doručovat. To se však netýká adresátů, kteří mají zřízenou DS, jelikož zde platí zákonná preference doručování do DS, kterou nelze využitím sdělení adresy pro doručování obejít.⁶⁴

Uplatnit adresu pro doručování nebo el. adresu je možné pouze za splnění zákonných podmínek, kterými je, že to nesmí být vyloučeno zvláštním zákonem či povahou věci a dále, že to může přispět k urychlení řízení. Formulace těchto podmínek znamená, že správní orgán není volbou adresáta vázán. Dospěje-li správní orgán k negativnímu stanovisku odůvodněného výše zmíněnými podmínkami, měl by dotčeného adresáta vyrozumět.⁶⁵

Sdělení adresy pro doručování nebo el. adresy může adresát učinit kdykoli v průběhu řízení. Může tyto adresy sdělit ad hoc i pro řízení, která budou u téhož správního orgánu probíhat v budoucnu.⁶⁶

Adresa pro doručování se nemusí shodovat s místem trvalého pobytu, zejména tehdy pokud se adresát zdržuje na jiném místě a je proto více pravděpodobné, že k doručení dojde právě zde, což také vede k urychlení samotného řízení. Adresa pro doručování v případě uznání správním orgánem nabyde povahy adresy trvalého pobytu a je proto také možné uplatnit při doručování na tuto adresu fikci doručení.⁶⁷

V případě preference el. adresy, tedy e-mailu, jako adresy pro doručování, by měl adresát disponovat uznávaným elektronickým podpisem (dále jen „EP“). *„Podle §19 odst. 9 s.ř. je taková písemnost doručena v okamžiku, kdy její převzetí potvrdí podepsanou zprávou (podepsanou uznávaným EP). V případě, že adresát nepotvrdí převzetí zprávou podepsanou (uznávaným elektronickým) podpisem nejpozději následující pracovní den po odeslání el. zprávy, která se nevrátila jako nedoručitelná, nelze písemnost považovat za doručenu. Potom*

⁶³§13 EÚkon

⁶⁴JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 142.

⁶⁵Tamtéž

⁶⁶§19 odst. 4 SŘ

⁶⁷JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 143.

doručuje správní orgán tak, jako by adresát o doručení na el. adresu nepožádal. Jestliže se datová zpráva vrátila správnímu orgánu jako nedoručitelná, učiní správní orgán neprodleně další pokus o doručení. Bude-li další pokus o doručení neúspěšný, doručí správní orgán písemnost, jako by její adresát o doručení na el. adresu nepožádal.⁶⁸ Doručování na el. adresu je tak vázáno na výslovný a kvalifikovaný projev vůle adresáta, potvrzující, že mu byla písemnost doručena.⁶⁹ Vysvětlení toho, proč je toto doručení vázáno na projev vůle adresáta nám poskytuje judikatura, která uvádí: „*doručování na el. adresu (e-mailem) není průkazné a ze strany veřejné moci garantované (oproti systému datových schránek), proto také procesní předpisy účinnost doručení svazují s aktivním jednáním na straně adresáta v podobě potvrzení doručení ve stanovené lhůtě, opatřené nadto uznávaným EP adresáta (srov. § 19odst. 8 SŘ).*“⁷⁰ Zde se nabízí rovněž z mé strany upřesnit tento rozdíl mezi doručením do DS a na el. adresu sdělenou adresátem. U el. doručení prostřednictvím DS obecně není potřeba použít EP, tak jako u doručení e-mailem, jelikož nastavení a koncepce DS poskytuje záruku toho, kdo je podepisujícím subjektem. DS je tedy sama o sobě v podstatě obdobou EP.

Správní orgán neváže povinnost doručovat na el. adresu sdělenou účastníkem absolutně. V případě, že dokument nelze z technických důvodů, které nejsou dočasného či nahodilého charakteru vůbec odeslat, může správní orgán dokument doručit způsobem, jako by adresát o doručení na el. adresu vůbec nepožádal. Tato situace však správní orgán nezabavuje povinnosti vedení správního spisu tak, aby z něj bylo zřetelné, z jakých důvodů nebylo možné dokument odeslat (srov. Rozsudek NSS 8 As 55/2015-26 ze dne 25.7.2015).⁷¹

Doručování e-mailem má však i své nevýhody, a to především proto, že není zabezpečené, a ne vždy je při něm možné potvrdit přijetí zprávy. To může vést k situacím, kdy odesílatel, tedy správní orgán, nemůže nade vší pochybnost prokázat doručení zaslané zprávy, což vyvolává otázky ohledně fikce doručení.⁷² Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 23/20 ze dne 25. května 2021 sám potvrdil, že doručování e-mailem není vždy spolehlivé. V této věci navíc za tehdy platné úpravy bylo doručení považováno za splněné už pouhým odesláním zprávy na el. adresu. Tato praxe však jasně znevýhodňovala účastníky řízení, protože doručení emailem není vždy spolehlivé, jak potvrdil i Ústavní soud.⁷³

⁶⁸JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 143.

⁶⁹VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 256.

⁷⁰Rozsudek NSS ze dne 15. 12. 2014, č. j. 6 As 218/2014-34.

⁷¹JURNÍKOVÁ, Jana. In: KLIKOVÁ, Alena a kol. *Správní řád*. 2. vydání. Meritum. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 147.

⁷²Advokátní deník, *ÚS k uplatnění fikce při doručování písemnosti e-mailem v daňovém řízení* [online]. advokatnidenik.cz, 28. května 2021, [cit. 30.června 2024]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/28/us-k-uplatneni-fikce-pri-dorucovani-pisemnosti-e-mailem-v-danovem-rizeni/>

⁷³Nález Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 23/20.

Pokud má být el. doručováno rozhodnutí, musí úřední osoba, která za písemné vyhotovení rozhodnutí odpovídá, vyhotovit jeho el. verzi.⁷⁴ V souvislosti s el. doručováním rozhodnutí mne zaujalo, že bylo nutné, aby se NSS vyjádřil precizně k povaze a k náležitostem el. verze rozhodnutí, jelikož byly pochybnosti o tom, zda el. verze rozhodnutí musí splňovat tytéž náležitosti jako verze písemná. NSS ve svém rozhodnutí ze dne 18. 9. 2014 č.j. 9 As 34/2014-76 uvedl, že el. verze rozhodnutí musí splňovat náležitosti rozhodnutí, jak jsou vymezeny v § 69 odst. 1 SŘ, jelikož písemná i el. verze jsou pouze formami, v nichž je rozhodnutí vydáváno. Není proto důvod odlišovat požadavky na jejich náležitosti. Přičemž také v tomto rozhodnutí soud konstatoval, že el. verze rozhodnutí může být buďto originálem rozhodnutí, nebo jeho stejnopisem v závislosti na tom, zda je el. verze rozhodnutí podepsána uznávaným EP oprávněné úřední osoby a takto zaslána účastníkům, pak se jedná o originál. V ostatních případech se jedná o stejnopis.⁷⁵

Přitom při el. doručování nelze poslat běžný el. soubor, ale je nutné, aby el. dokument, který správní orgán doručuje, splňoval náležitosti stanovené mj. nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 910/2014 o el. identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro el. transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 199/93/ES, (dále jen „nařízení eIDAS“)⁷⁶

2.2.1 Zhodnocení doručování na fyzickou a elektronickou adresu

Jak doručování na adresu pro doručování, tak i doručení na el. adresu ve správním řízení vnímám jako klíčové a vzájemně komplementární způsoby doručování. Doručování na fyzickou adresu pro doručování je tradiční a akceptovaný způsob, který je nezbytný pro osoby bez přístupu k digitálním technologiím. Tento způsob je méně náchylný k technickým problémům, jako jsou výpadky internetu, a poskytuje určitou jistotu fyzického doručení.

Naopak doručování na el. adresu přináší rychlost a snížení administrativních nákladů, což je v dnešní době velkou výhodou. Nicméně tento způsob má i své nevýhody, včetně závislosti na technické infrastruktuře a možnosti kybernetických rizik. Kromě toho může el. doručování vést k možným obstrukcím ze strany účastníků řízení, což může zpomalit celý proces.

Současná právní úprava doručování na fyzickou i el. adresu ve správním řízení je podle mého názoru dobře nastavena. Kombinace obou způsobů doručování zajišťuje, že všichni účastníci řízení, ať už preferují tradiční nebo moderní komunikační prostředky, mají přístup ke správnímu řízení. To přispívá k vyšší efektivitě a spravedlnosti správního řízení. Tato právní

⁷⁴§ 69 odst. 3 SŘ

⁷⁵FRUMAROVÁ, Kateřina. In: FIALA, Zdeněk a kol. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 364.

⁷⁶Tamtéž

úprava tedy adekvátně vyvažuje požadavky na rychlost a efektivitu s potřebou zajistit právní jistotu a dostupnost pro všechny zúčastněné strany.

2.3 Elektronický podpis

Vzhledem k tomu, že v předchozích částech této práce jsem se zabývala doručováním do DS a doručováním prostřednictvím e-mailové adresy, což jsou oba způsoby el. doručování, a pojem EP byl několikrát zmíněn, považuji za vhodné tento pojem blíže vysvětlit.

EP, podobně jako jeho papírový protějšek, slouží k ověření identity podepisující osoby a k potvrzení jejího souhlasu s obsahem dokumentu. Na rozdíl od tradičního podpisu je však EP využíván v digitálním prostředí, což přináší řadu specifických výhod a výzev. EP představuje nástroj, který umožňuje využívání el. dokumentů v souladu s platnými právními předpisy.⁷⁷

Právní rámec EP byl nejdříve upraven zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů. V roce 2014 však nabylo platnost nařízení eIDAS a v návaznosti na tento přímo použitelný předpis EU byl přijat zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro el. transakce, který nahradil původní zákon o elektronickém podpisu. Téma EP je stále aktuální a dynamické.⁷⁸

2.3.1 Typy elektronických podpisů

EP je vymezen nejen v zákoně č. 297/2016 Sb., ale rovněž se jím zabývá i samotné nařízení eIDAS, přičemž v obou předpisech nalezneme vymezení jednotlivých typů EP, které tvoří určitou hierarchii. Rozlišujeme následující typy:

- **Elektronický podpis** - tento podpis nalezneme na nejnižší úrovni zmíněné hierarchie, kdy dle definice se jedná o „*data v el. podobě, která jsou připojena k jiným datům v el. podobě nebo jsou s nimi logicky spojena a která podepisující osoba používá k podepsání.*“⁷⁹ Příkladem EP může sloužit naskenovaný vlastnoruční podpis, vložený do dokumentu. Tento podpis je využitelný jen v soukromoprávních vztazích.⁸⁰
- **Zaručený elektronický podpis** - jedná se o podpis, který dle nařízení eIDAS musí splňovat následující požadavky:
 - je jednoznačně spojen s podepisující osobou;
 - umožňuje identifikaci podepisující osoby;

⁷⁷MATES, Pavel, Vladimír, SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012, Teoretik, s. 147.

⁷⁸LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 61-62.

⁷⁹Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES

⁸⁰KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš. *Spisová služba*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, s. 68.

- je vytvořen pomocí dat pro vytváření EP, která podepisující osoba může s vysokou úrovní důvěry použít pod svou výhradní kontrolou a
- je k datům, která jsou tímto podpisem podepsána, připojen takovým způsobem, že je možné zjistit jakoukoliv následnou změnu dat.⁸¹

Zaručený EP zavádí nařízení eIDAS jako první a nejobecnější druh EP, přičemž na něj klade nejméně přísné požadavky. Tento typ podpisu sice již splňuje určité bezpečnostní požadavky, avšak stále není určen pro použití při komunikaci se správními orgány. Úkolem zaručeného EP totiž není záruka identity podepsané osoby, ale neměnnost podepsaného obsahu tj. „zajištění integrity“.⁸²

- **Uznávaný elektronický podpis** - je zaručený EP založený na kvalifikovaném certifikátu pro EP nebo kvalifikovaný EP.⁸³ Uznávaný EP musí být založen na kvalifikovaném certifikátu, zatímco pro zaručený EP stačí jakýkoli certifikát. Právě vzhledem k tomu, že jsou uznávané EP založeny na kvalifikovaném certifikátu, kdy za podepsanou osobu považujeme držitele tohoto certifikátu, můžeme se u nich spolehnout na identitu podepsané osoby.⁸⁴

„Právo jednotlivé druhy EP postupně „vnořuje do sebe“, na onom principu matrjošky. Takže zaručené EP v sobě obsahují právě popsané uznávané EP, jako svou podmnožinu, resp. zvláštní případ. No a to samé platí i pro uznávané EP: i ty v sobě obsahují, jako svou podmnožinu, resp. zvláštní případ, další druh EP. Konkrétně kvalifikované EP.“⁸⁵

Kvalifikovaný elektronický podpis - stojí na samém vrcholu zmíněné hierarchie mezi EP a jsou na něj kladeny nejpřísnější požadavky. Je to takový uznávaný EP, který splňuje ještě další, přísnější požadavky, tedy na tzv. kvalifikovaný prostředek pro vytváření elektronických podpisů, což je certifikovaná čipová karta či USB token.⁸⁶ Ve veřejné sféře je dle § 5 zákona č. 297/2016 Sb. vyžadován tento typ EP.⁸⁷ Tedy když tzv. veřejnoprávní podepisující provádí úkon nebo právní jednání a má se podepsat elektronicky, musí použít právě kvalifikovaný EP.

⁸¹Čl. 26 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES

⁸²Zákony pro lidi, PETERKA Jiří. *Zaručený elektronický podpis* [online]. zakonyprolidi.cz, 2024, [cit. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/video?video=M927y9mg>

⁸³§ 6 odst. 2 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁴Zákony pro lidi, PETERKA Jiří. *Uznávaný elektronický podpis* [online]. zakonyprolidi.cz, 2024, [cit. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/video?video=pEmgdw5X>

⁸⁵Tamtéž

⁸⁶Tamtéž

⁸⁷§ 5 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.

Stejná povinnost platí i pro osoby, které nejsou veřejnoprávními podepisujícími, ale vykonávají úkony při výkonu své působnosti. V praxi musí být kvalifikovaným EP (nebo kvalifikovanou el. pečeti) opatřeny např. výstupy z autorizované konverze do el. podoby, správní rozhodnutí, rozsudky soudů, notářské zápisy a další dokumenty.⁸⁸

Dle čl. 25 odst. 2 nařízení eIDAS má kvalifikovaný EP právní účinek rovnocenný vlastnoručnímu podpisu.⁸⁹

2.3.2 Zhodnocení elektronického podpisu

Myslím si, že skutečnost, že kvalifikovaný EP má stejnou právní váhu jako klasický podpis na papíře, je významným krokem směrem k modernizaci právních postupů a usnadnění komunikace ve správním řízení. Současně je to projev adaptace na digitální dobu, kdy se stále více operací přesouvá do el. podoby.

Kvalifikovaný EP je vyžadován se speciálními bezpečnostními prvky a procesy, aby byl spolehlivý a chráněný před paděláním či zneužitím. Pokud jsou tyto bezpečnostní mechanismy správně nastaveny a dodržovány, není důvod, aby byl EP méně důvěryhodný než podpis na papíře. Celkově tedy považuji možnost používat kvalifikovaný EP za pozitivní opatření, které přináší modernizaci správního řízení. Nicméně s ohledem na to, že se postupně vše přesouvá do el. podoby, považuji za nutné zmínit, že ačkoliv momentálně nemám informaci o žádných plánech na zavedení povinného EP nebo zrušení papírového podpisu, tak si myslím, že by nebylo rozumné k takovému kroku v budoucnu přistupovat. Pokud by na tuto situaci došlo, tak je můj názor takový, že by nebylo vhodné zrušit papírový podpis a mít EP jako jedinou možnost, alespoň ne v blízké budoucnosti. Myslím si totiž, že je zde určitá psychologická a kulturní přirozenost spojená s fyzickým podpisem na papíře, který může být pro mnohé lidi, zejména starší generaci, přirozenější a důvěryhodnější.

EP je sice efektivní a bezpečný, ale některé situace a lidé mohou stále preferovat fyzický podpis pro jeho osobní význam. Proto si myslím, že i v budoucnu by měla existovat možnost volby mezi el. a papírovým podpisem. Je důležité najít rovnováhu mezi modernizací a zachováním lidských aspektů a preferencí v právním prostředí.

2.4 Veřejná vyhláška

Doručení veřejnou vyhláškou (dále jen „VEŘV“) je specifický způsob doručování a jde o neadresné doručování, jehož úpravu nalezneme v § 25 SŘ. VEŘV se doručuje v případech, kdy

⁸⁸Zákony pro lidi, PETERKA Jiří. *Kvalifikovaný elektronický podpis* [online]. zakonyprolidi.cz, 2024, [cit. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/video?video=N8jzEy2E>

⁸⁹Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES

to zákon taxativně stanoví. Jedná se přitom o případy, kdy je doručováno osobám neznámého pobytu či sídla, dále osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, nebo když je doručováno osobám, které nejsou známy. A ve všech dalších případech, které stanoví zákon.⁹⁰

Doručování VEŘV se realizuje vyvěšením buď samotné písemnosti nebo oznámení o tom, kde si adresát může písemnost převzít, na úřední desce správního orgánu, který tuto písemnost doručuje. Úřední deska (dále jen „ÚD“), která se typicky nachází na budově správního orgánu, musí být veřejnosti neustále přístupná. Písemnost je tedy zveřejněna fyzicky na úřední desce, ale současně i na úřední desce elektronické, neboť správní orgán je povinen zajistit i možnost dálkového přístupu k tomuto dokumentu.⁹¹

Na písemnosti doručované VEŘV musí být vždy uveden den jejího vyvěšení na úřední desce. Písemnost s poznamenaným dnem vyvěšení a sejmutí z ÚD je pak uložena ve spise. Tím je zajištěna dokumentace průběhu doručení a splnění zákonných povinností správního orgánu.⁹² Patnáctým dnem po vyvěšení se písemnost považuje za doručenu, ovšem pouze tehdy, pokud byla v této lhůtě splněna rovněž i povinnost zajistit dálkový přístup.⁹³

Poradní sbor ministra vnitra se věnoval problematice počítání doby při doručování prostřednictvím VEŘV a poskytl následující vysvětlení okamžiku doručení: *"Při stanovení okamžiku doručení písemnosti doručované veřejnou vyhláškou se první den patnáctidenní lhůty, během níž má být písemnost vyvěšena, počítá od dne následujícího po dni vyvěšení. Doručení písemnosti nastává patnáctým dnem po vyvěšení, bez ohledu na to, zda se jedná o pracovní den, sobotu, neděli či svátek."*⁹⁴ Z toho vyplývá, že pravidla pro počítání lhůt podle § 40 SŘ se při doručování VEŘV nepoužijí, jelikož se jedná o dobu a nikoli o lhůtu, na kterou by se pravidla o počítání lhůt v tomto ustanovení vztahovala. Jde o samostatnou právní událost, s níž právo spojuje důsledek.⁹⁵

Při doručování VEŘV jsou zveřejňovány osobní údaje adresáta, přičemž se jedná o povinné zveřejnění a může zahrnovat osobní údaje v plném rozsahu. Správní orgán by měl proto vždy zvolit způsob zveřejnění, který splní účel s minimálním zásahem do práva na

⁹⁰ § 25 SŘ

⁹¹ NOVOTNÝ, Vladimír In: HORZÍNKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2024, s. 110-111.

⁹² Tamtéž

⁹³ § 25 odst. 2 SŘ

⁹⁴ Ministerstvo vnitra České republiky, *Závěry poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání z let 2005 až 2021* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky – 2022, Závěr č. 19, s. 45.

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>

⁹⁵ Tamtéž

ochranu osobních údajů. Správní orgán může zveřejnit celou písemnost nebo pouze oznámení o možnosti převzít písemnost uloženou u správního orgánu.⁹⁶

Přesto, že se doručování VEŘV v praxi uplatňuje poměrně často, tak vzhledem k legislativním požadavkům a jejich dopadům by mělo být považováno za výjimečné a používáno pouze v krajních případech.⁹⁷

Doručení VEŘV se využívá zejména u těch písemností, jejichž doručení má zásadní význam pro řízení. Typicky se tedy jedná o ty písemnosti, které se jinak doručují DVLR.

V případě, že se adresátovi doručuje písemnost osobně či poštou a současně se mu doručuje též VEŘV, je v tomto případě pro adresáta rozhodující den, kdy mu byla doručena písemnost individuálně, tedy osobně či poštou.⁹⁸

V § 32 odst. 3 SŘ najdeme úpravu, kdy se při doručování VEŘV současně ustanovuje opatrovník těm adresátům, kteří jsou osobami neznámého pobytu či sídla, nebo se jim nedaří doručovat či nejsou známí, a to tehdy, když jim má být uložena povinnost či odňato právo.⁹⁹ V takovém případě je doručováno opatrovníkovi, resp. jeho prostřednictvím namísto VEŘV. Doručování prostřednictvím opatrovníka totiž znamená záruku vyšší ochrany práv takového adresáta.¹⁰⁰ Výjimku tvoří doručení oznámení o zahájení řízení a oznámení usnesení o ustanovení opatrovníka, kdy přímo zákon stanoví, že tyto písemnosti je nutné doručit přímo účastníkovi, jelikož v době, kdy jsou tyto úkony činěny, ještě není zastoupen. Proto jsou tyto písemnosti doručovány VEŘV.¹⁰¹

Osoba neznámého pobytu je osoba, u které zpravidla správní orgán zná místo trvalého pobytu, ale tyto osoby se tam nezdržují, a tak není znám jejich faktický pobyt. Správní orgán si však důkaz o tom, že se tam nezdržují musí obstarat sám, přičemž pouhé oznámení pošty, že se tam adresát nezdržuje, obecně nestačí.¹⁰² Z rozhodnutí NSS č.j.: 7 As 130/2012-29 plyne, že nejde o osobu, které se prokazatelně nedaří doručovat, nebo která je neznámého pobytu tehdy, pokud se jí daří doručovat, byť by to bylo fikcí.

Zvláštní pozornost je nutno věnovat v případě doručování VEŘV v obvodech několika obcí. V takovém případě musíme právní úpravu vyložit tak, že právně významná je pouze doba vyvěšení na ÚD doručujícího správního orgánu. Vyvěšení na ÚD jiných obecních úřadů má

⁹⁶ NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní řád: Praktický komentář*. s. 72.

⁹⁷ Rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2012, č. j. 7 As 130/2012-29.

⁹⁸ NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 7. vydání. s. 111.

⁹⁹ § 32 odst. 3 SŘ

¹⁰⁰ JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 150.

¹⁰¹ ŠKUREK, Martin. In: FIALA, Zdeněk a kol. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 128.

¹⁰² NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 7. vydání. s. 111.

pouze pořádkovou povahu. Je to dáno tím, že kdybychom se neřídili tímto výkladem, pak v případě podání odvolání adresátem, by muselo být zjištěno ve které z obcí, v nichž mu bylo VEŘV doručováno, adresát edikt viděl a kdy mu tak končila odvolací lhůta.¹⁰³

Z hlediska institutu VEŘV považují za významné rozhodnutí NSS č.j.: 5 As 52/2021-22 ze dne 9.12.2022, jelikož toto rozhodnutí se zásadním způsobem dotýká ochrany osobních údajů v kontextu zveřejňování informací prostřednictvím VEŘV.¹⁰⁴

Případ se týkal nezákonného zveřejňování osobních údajů žalobce P.K. na internetových stránkách univerzity. Žalobce tvrdil, že univerzita nezákonně zveřejnila jeho osobní údaje, obsažené v rozhodnutí děkana Právnické fakulty o ukončení jeho studia, i po uplynutí lhůty pro doručení VEŘV.¹⁰⁵

Městský soud v Praze rozhodl ve prospěch žalobce, uznal, že univerzita porušila zákon o ochraně osobních údajů, a nařídil jejich odstranění z webových stránek univerzity po uplynutí patnáctidenní lhůty. NSS kasační stížnost univerzity zamítl a potvrdil rozhodnutí městského soudu, přičemž konstatoval, že univerzita postupovala v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů tím, že ponechala osobní údaje žalobce na svých webových stránkách po uplynutí zákonné lhůty.¹⁰⁶

Soud zde jasně stanovil, že veřejné orgány, včetně univerzit, musí dodržovat striktní lhůty stanovené pro zveřejňování informací prostřednictvím VEŘV. Po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro doručení rozhodnutí VEŘV je nezbytné, aby orgány odstranily osobní údaje dotčených osob z veřejného prostoru.¹⁰⁷

Tímto rozhodnutím NSS potvrdil, že ochrana osobních údajů má přednost před zájmem na veřejném přístupu k informacím po uplynutí lhůty pro doručení VEŘV. Rozsudek tak zdůrazňuje povinnost veřejných orgánů chránit osobní údaje a dodržovat zákonné předpisy, což posiluje právní jistotu a ochranu soukromí jednotlivců v současném digitálním věku.¹⁰⁸

2.5 Úřední deska

Každý správní orgán má ze zákona povinnost ve smyslu § 26 odst. 1 SŘ mít zřízenou ÚD, přičemž tato se musí nacházet na takovém místě, aby byla nepřetržitě přístupná veřejnosti. Musí být přitom zabezpečeno, aby byla vyloučena jakákoli možnost manipulace s vyvěšenými písemnostmi na desce.¹⁰⁹

¹⁰³NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 7. vydání. s. 112.

¹⁰⁴Rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2022, č. j. 5 As 52/2021-22.

¹⁰⁵Tamtéž

¹⁰⁶Tamtéž

¹⁰⁷Tamtéž

¹⁰⁸Tamtéž

¹⁰⁹ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 160-161.

Pro orgány územního samosprávného celku se zřizuje jedna ÚD, přičemž zákonem není stanoveno, jak má vypadat. Každá forma ÚD by však měla splňovat výše popsané podmínky nepřetržité přístupnosti veřejnosti a dálkového přístupu. Současně musí být ÚD jen jedna, a proto by měla být označena jako úřední deska.¹¹⁰

Účel ÚD spočívá v informování dotčených osob o písemnostech doručovaných VEŘV, a o dalších písemnostech zde zveřejňovaných. Nejedná se přitom pouze o písemnosti a dokumenty doručované dle SŘ, ale jde i o jiné dokumenty, jejichž povinné zveřejnění určují zvláštní právní předpisy.¹¹¹ Příkladem může být zákon o obecním zřízení, který stanoví, že obec, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy, ji bezodkladně poté, co byla uzavřena, zveřejní na úřední desce nejméně po dobu 15 dnů.¹¹²

Povinnost správního orgánu je doplněna ještě o povinnost zveřejnit obsah ÚD způsobem umožňujícím dálkový přístup. Obsahem zde rozumíme celá znění dokumentů, která jsou vyvěšována na úřední desce v listinné podobě. Znění dokumentu však nemusí být zveřejněno jako identický obraz originálního dokumentu s podpisem úřední osoby a otiskem úředního razítka, ale stačí, když je zveřejněn text s totožným obsahem, u kterého je zabezpečeno, že dokument nelze pozměnit, a to například tak, že je text uzamčen a možné je pouze jeho čtení, nikoli úprava.¹¹³

Pokud by doručovaná písemnost nebyla zveřejněna i způsobem umožňujícím dálkový přístup, tak tato písemnost není doručena platně. Na druhou stranu, v případě, že jsou na úřední desce publikovány i písemnosti, které nemají povahu písemností doručovaných ve správním řízení, musí zvláštní zákon jasně stanovit, jaké právní důsledky nastávají v případě nezveřejnění takových písemností i způsobem umožňujícím dálkový přístup.¹¹⁴

2.5.1 Zhodnocení veřejné vyhlášky a úřední desky

Instituty VEŘV a ÚD jsou klíčové pro zajištění informovanosti ve správním řízení, avšak jejich praxe odhaluje problémy v podobě technických nedostatků a nejednotnou právní úpravu. Tyto problémy představují překážky, které mohou negativně ovlivnit fungování těchto institutů a důvěru veřejnosti ve správní orgány.

Jedním z technických problémů může být nedostupnost el. ÚD. Výpadky serverů a nedostatečné technické vybavení mohou způsobit, že veřejnost nemá včasný přístup k

¹¹⁰ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Nakladatelství ANAG, 2020, s. 196-197.

¹¹¹NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní řád: Praktický komentář*. s. 74.

¹¹²Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.

¹¹³ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 160 -161.

¹¹⁴NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní řád: Praktický komentář*. s. 74-75.

důležitým dokumentům. Tento problém může přispět k prodlení v řízeních. Dalším technickým problémem je nedostatečné zabezpečení. Slabá ochrana elektronických ÚD může vést k manipulaci s dokumenty, což ohrožuje jejich integritu a důvěryhodnost. ÚD s dálkovým přístupem totiž představuje více rizik pro zpřístupňované informace, než klasická ÚD.¹¹⁵ Například hacker může zaútočit na správní orgán a pozměnit nebo odstranit zveřejněné dokumenty, což může mít závažné negativní důsledky.

Kromě technických potíží je významný problém také nejednotná právní úprava ÚD. Neexistuje totiž jednotná legislativa, která by přesně stanovovala, jak mají elektronické ÚD vypadat a fungovat. Každý správní orgán si tak může stanovit vlastní pravidla a postupy. Chybí i jednotné technické standardy pro zabezpečení, přístupnost a funkčnost elektronických ÚD, což vede k nejednotnosti v jejich provozování. Užívání různých postupů a formátů zveřejňování může vést k nejasnostem mezi občany. Například jedna obec může zveřejňovat dokumenty pouze v PDF, zatímco jiná využívá jiné formáty, což komplikuje jejich vyhledávání a čtení. Různé postupy a formáty zveřejňování mohou ve výsledku vést k nejasnostem a právní nejistotě ohledně platnosti doručení dokumentů.

Pro zlepšení situace by bylo vhodné zavést jednotné technické standardy a právní úpravu pro elektronické ÚD. Ty by měly zahrnovat požadavky na zabezpečení a dostupnost. Přísnější pravidla pro ochranu osobních údajů by minimalizovala zásah do soukromí občanů. Reforma těchto institutů by zvýšila efektivitu tohoto institutu a posílila důvěru veřejnosti ve správní orgány. Ačkoli jsou instituty VERV a ÚD nezbytné, jejich současná podoba má prostor pro zlepšení, které by mělo být prioritou legislativních a technických úprav.

2.6 Adresné doručování v listinné podobě

Adresné doručování v listinné podobě je běžným způsobem doručování ve správním řízení, kdy správní orgán doručuje jím vydanou písemnost v listinné podobě příjemci. Pokud vyjdeme ze zákonné úpravy obsažené v § 20 a 21 SŘ, zjistíme, že z hlediska doručování písemností ve správním řízení rozlišujeme doručování DVLR, dodávání doporučených zásilek a dodávání obyčejných zásilek. Zákon také rozděluje toto doručování dle toho, zda je doručováno FO či PO. Ve SŘ je rovněž zahrnuta zvláštní úprava, doručování advokátům, která reflektuje jejich specifické postavení. Když však vezmeme v potaz, že advokáti mají již delší dobu zavedenou povinnost DS, je odstavec obsahující tuto úpravu považován za obsoletní.¹¹⁶

¹¹⁵Úřad pro ochranu osobních údajů, *Protokol o kontrole ze dne 25.5.2021 č.j. UOOU-00808/21-17* [online]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/media/ukoncene-kontroly/00808-21.pdf>

¹¹⁶JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 144.

Správní orgán si při doručování v listinné podobě vybírá z možností, jak zaslat jím vydanou písemnost příjemci, kdy dle § 19 SŘ, pokud není možné doručení do DS, může správní orgán doručit písemnost sám, v zákonem stanovených případech může doručit písemnost prostřednictvím obecního úřadu, nebo prostřednictvím policejního orgánu podle místa doručení. Pokud je k řízení příslušný orgán obce, může písemnost doručit obecní policie. Písemnost lze doručit také prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Správní orgán zvolí takovou poštovní službu, aby z uzavřené poštovní smlouvy vyplývala povinnost dodat poštovní zásilku obsahující písemnost způsobem, který je v souladu s požadavky zákona na doručení písemnosti.¹¹⁷

Pokud je v řízení potřeba doložit doručení, je nutné zajistit písemný doklad, který potvrzuje, že písemnost byla doručena nebo že poštovní zásilka obsahující písemnost byla dodána, včetně uvedení dne doručení. V případě, že doručení nelze prokázat, je nutné doručení zopakovat. Písemný doklad o doručení nebo dodání není nutný, pokud z postupu účastníka řízení jednoznačně vyplývá, že mu bylo doručeno.¹¹⁸

2.6.1 Doručování fyzickým osobám

Podle § 20 odst. 1 SŘ je stanoveno pořadí adres, na které má být FO doručováno. FO se doručuje na adresu pro doručování, el. adresu, případně na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou jí mají být doručovány písemnosti, na adresu trvalého pobytu, ve věcech podnikání do místa podnikání, nebo na el. adresu při doručování prostřednictvím datové sítě. FO lze také doručit kdekoli, kde bude zaštižena. To je obzvláště relevantní v případech, kdy správní orgán zná skutečný pobyt adresáta a je zde vyšší pravděpodobnost úspěšného doručení než na adrese trvalého pobytu, kde by mohlo být doručováno fikcí nebo by mohly vzniknout jiné problémy.¹¹⁹

Doručování osobám, které mají trvalý pobyt evidován na ohlašovně, může přinášet určité komplikace. Jak bylo již výše zmíněno, FO se doručuje na adresu jejich trvalého pobytu. Trvalý pobyt však plní pouze evidenční funkci a slouží jako kontaktní adresa pro účely komunikace s veřejnou správou. Tento pohled potvrdil i NSS ve svém rozsudku ze dne 31. května 2011, č.j. 2 As 28/2011-131. Pokud jsou splněny zákonné podmínky, může při doručování na adresu ohlašovny nastat fikce doručení. Tato situace nastává, pokud správní orgán obdrží oznámení o neúspěšném doručení písemnosti a adresát měl možnost si písemnost během 10 denní lhůty

¹¹⁷§ 19 odst. 1, 2 SŘ

¹¹⁸§ 19 odst. 7 SŘ

¹¹⁹Tamtéž

vyzvednout. Pokud lhůta uplyne bez vyzvednutí písemnosti, je písemnost považována za doručenou.¹²⁰

Zvláštní význam má i úprava, která stanoví, že pokud doručuje sám správní orgán, který řízení vede, tak mohou osoby, které doručení provádějí, doručit i mimo územní obvod tohoto orgánu, což představuje prolomení pravidla, že správní orgán smí vykonávat svou pravomoc jen ve svém správním obvodu.¹²¹

Co se týče **doručování do vlastních rukou**, tak SŘ taxativně vymezuje, které písemnosti je správní orgán povinen doručovat adresátům DVLŘ. Mezi tyto písemnosti patří předvolání, stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí, písemnosti, o nichž to stanoví zvláštní zákon, a písemnosti, o kterých rozhodne oprávněná úřední osoba. DVLŘ adresáta musí být rovněž doručena písemnost, u které hrozí, že by mohla být vydána jinému účastníkovi řízení s protichůdným zájmem.¹²²

Jak je již stanoveno výše, správní orgán může pro doručení využít i provozovatele poštovních služeb. Metodika doručování Ministerstva vnitra stanoví, že se pro doručení DVLŘ užijí obálky s modrým, popřípadě také s červeným pruhem.¹²³ V případě doručování DVLŘ je z dokladu zřetelné, jestli a kdy byla písemnost dodána a kým byla převzata, přičemž okruh osob, které mohou převzít takovou písemnost, je značně zúžen. Pošta tedy může zásilku předat pouze konkrétnímu adresátovi, jeho zmocněnci, zákonnému zástupci, nebo zmocněnci zákonného zástupce adresáta.¹²⁴

V kontextu tohoto tématu je podstatný Rozsudek NSS ze dne 20. 7. 2012, č. j. 8 As 64/2011-65, který stanoví, že: „*Pokud fyzická osoba požádá o doručování písemností ve správním řízení, jehož je účastníkem, na adresu advokátní kanceláře, ve které vykonává advokátní praxi, a v žádosti uvede vedle označení a sídla advokátní kanceláře též své jméno, není třeba při doručování písemnosti určené do vlastních rukou trvat na osobním převzetí zásilky adresátem v sídle advokátní kanceláře. I takovou písemnost mohou převzít také advokátní koncipienti nebo jiní zaměstnanci advokáta dle § 20 odst. 6 SŘ z roku 2004.*“¹²⁵ V tomto případě žalobce, advokát, požádal, aby mu byly písemnosti doručovány na adresu jeho advokátní kanceláře. Správní orgán doručil předvolání k ústnímu jednání na tuto adresu, kde

¹²⁰NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 7. vydání. s.108.

¹²¹PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. s. 88.

¹²²§19 odst. 5, 6 SŘ

¹²³Ministerstvo vnitra České republiky, *Metodika doručování správních písemností prostřednictvím poštovních zásilek* [online]. mvcr.cz, [cit. 14. července 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodika-dorucovani.aspx>

¹²⁴Česká pošta, *Doporučené psaní* [online]. ceskaposta.cz, [cit. 14. července 2024]. Dostupné z: <https://www.ceskaposta.cz/sluzby/psani/cr/doporucene-psani#podani>

¹²⁵ Rozsudek NSS ze dne 20. 7. 2012, č. j. 8 As 64/2011-65.

zásilku převzala pověřená osoba kanceláře. Žalobce se však k jednání nedostavil a argumentoval tím, že předvolání nebylo řádně doručeno DVLR. NSS však konstatoval, že doručení je platné, pokud zásilku převzala pověřená osoba advokátní kanceláře, a to i přesto, že žalobce požádal o doručování na tuto adresu.¹²⁶

Toto rozhodnutí NSS má významný dopad na institut doručování DVLR, protože přináší interpretaci SŘ a vyjasňuje, za určitých okolností může písemnost určenou DVLR převzít i jiná osoba než adresát. Toto rozhodnutí tak rozšiřuje flexibilitu doručování a poskytuje právní jistotu jak pro správní orgány, tak pro adresáty písemností.

Doporučená zásilka, neboli písemnost, která se nedoručuje DVLR, ale její převzetí vyžaduje potvrzení příjemcem, je u doručování FO upraveno v § 20 odst. 3 SŘ, přičemž tyto zásilky lze doručit adresátovi přímo, nebo je lze předat i jiné vhodné FO bydlící, působící nebo zaměstnané v tomtéž místě nebo jeho okolí, která souhlasí s tím, že písemnost adresátovi předá.¹²⁷ Takovou osobou může být např. soused, spolubydlící či spolupracovník. Tyto osoby musí stvrdit svůj souhlas, že písemnost předají adresátovi podpisem, a současně jsou povinny prokázat doručovateli svou totožnost průkazem totožnosti.¹²⁸

Posledním typem je **obyčejná zásilka**, což je písemnost, která se nedoručuje DVLR adresáta a není vyžadováno potvrzení jejího doručení příjemcem. Obálka takové zásilky není označena barevným pruhem. Upravenou ji nalezneme v § 20 odst. 4 SŘ, přičemž tato písemnost může být doručena vložením do schránky adresáta nebo na jiné vhodné místo nebo jiné vhodné FO.¹²⁹

2.6.2 Doručování právníckým osobám

PO správní orgán v první řadě doručuje stejně, jako u FO na adresu pro doručování nebo na el. adresu. Nelze-li to, tak je doručováno na adresu sídla PO nebo sídla organizační složky, již se řízení týká. V případě, že je doručováno zahraniční PO, tak je doručováno na adresu sídla její organizační složky zřízené v České republice, pokud se ta písemnost týká činnosti této organizační složky.¹³⁰ V ostatních případech, tedy netýká-li se doručovaná písemnost činnosti organizační složky zřízené v České republice, se zahraniční PO písemnost doručuje způsobem uvedeným v § 22, který obsahuje právní úpravu doručování do ciziny.¹³¹

¹²⁶ Rozsudek NSS ze dne 20. 7. 2012, č. j. 8 As 64/2011-65.

¹²⁷ § 20 odst. 3 SŘ

¹²⁸ NOVOTNÝ, *Správní právo procesní*. 7. vydání. s. 107.

¹²⁹ § 20 odst. 4 SŘ

¹³⁰ § 21 odst. 1. SŘ

¹³¹ JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. s. 170–171.

Při doručování **do vlastních rukou právnické osobě** z logiky věci plyne, že PO jsou zastupovány určitými FO, které také přebírají doručované písemnosti.¹³² Mohou tak tyto písemnosti za PO převzít osoby a orgány uvedené v § 30 SŘ, tedy osoby a orgány, které jsou oprávněny za PO činit úkony v řízení před soudem.¹³³ Těmi se dle § 21 OSŘ rozumí statutární orgán PO nebo její zaměstnanec, který byl statutárním orgánem pověřen, nebo vedoucí jejího odštěpeného závodu, pokud jde o věci týkající se tohoto závodu. Dále také to může být její prokurista.¹³⁴

Tyto osoby, jsou dle § 19 odst. 8 SŘ povinny prokázat svou totožnost průkazem totožnosti, pokud je k tomu doručovatel vyzve. Pokud PO nemá orgán způsobilý za ni jednat, nebo orgán, kterému by šlo doručovat, nebo je-li v jiném řízení předmětem sporu, kdo tímto orgánem PO je, tak správní orgán ustanoví této PO opatrovníka.¹³⁵

„Doručuje-li správní orgán písemnost určenou do vlastních rukou adresáta prostřednictvím České pošty, s. p., bude odpovídající poštovní službou podle poštovních podmínek České pošty služba „dodání do vlastních rukou adresáta“, „doporučená zásilka“ s doplňkovou službou. Vzhledem k tomu, že při doručování podle § 21 odst. 2 SpŘ může být doručovaná písemnost za podmínek § 23 SpŘ uložena 10 dnů, je třeba požádat o zkrácení úložní lhůty (obvyklá je 15 dnů). Tato žádost se provede poznámkou „uložit jen na 10 dní“ na přední straně obálky (poznámka je zpravidla na obálce předtištěna).“¹³⁶

Zvláštností u PO je, že zde platí **tzv. nevyvratitelná domněnka doručení**. „Což znamená, že právnická osoba nemůže žádat o prominutí zmeškání úkonu s poukazem na to, že se na adrese jejího sídla nikdo nezdržuje. V případě, že se na adrese sídla právnické osoby nikdo nezdržuje, může správní orgán doručit písemnost na soukromou adresu statutárního orgánu právnické osoby nebo jiné osobě pověřené k přebírání písemností.“¹³⁷ Domněnku doručení máme potvrzenou i v judikatuře, kdy se tímto zabývá např. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13.3.2008, č.j. 22 Ca 72/2007-14. „Nicméně toto pravidlo je poněkud modifikováno dikcí § 24 odst. 2, podle níž pokud adresát prokáže, že si pro dočasnou nepřítomnost nebo jiného vážného důvodu nemohl bez svého zavinění uloženou písemnost ve stanovené lhůtě vyzvednout, může za podmínek § 41 požádat o určení neplatnosti doručení nebo okamžiku, kdy byla písemnost doručena.“¹³⁸

¹³²JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. s. 170–171.

¹³³§ 21 odst. 1, § 30 SŘ

¹³⁴§ 21 Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁵§ 32 odst. 2 písm. c) SŘ

¹³⁶JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. s. 171. m.č. 8.

¹³⁷NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní řád: Praktický komentář*. s. 63.

¹³⁸PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. s. 91-92.

V případě písemností, jejichž doručení má být doloženo, tedy **doporučených zásilek**, se u PO rovněž postupuje dle § 19 odst. 7 SŘ.

Obyčejná zásilka je pak PO doručena tak, že je písemnost vložena do adresátovy domovní schránky, nebo na jiné vhodné místo.¹³⁹

2.7 Doručování do ciziny

Pokud se adresát nachází v zahraničí, má tam trvalý pobyt, sídlo nebo má zřízenou doručovací adresu v cizině, tak se mu doručuje do zahraničí. Doručování do zahraničí lze realizovat skrze provozovatele poštovních služeb nebo také prostřednictvím příslušného orgánu státní správy, který je doručováním do zahraničí pověřen. Pokud se písemnost nepodaří doručit žádným z těchto způsobů, správní orgán jmenuje adresátovi opatrovníka.¹⁴⁰

§ 22 SŘ se vztahuje na FO pobývající v zahraničí, PO se sídlem v cizině a také na FO s trvalým pobytem v zahraničí. Kromě toho se týká i případů, kdy účastníci řízení FO či PO, žádají o doručování na zahraniční adresu a správní orgán tuto žádost schvaluje dle § 19 odst. 4 SŘ.¹⁴¹

Této žádosti by měl správní orgán vyhovět pouze výjimečně, např. tehdy, když ve státě, který adresát pro doručování zvolil, bude doručování snadnější a rychlejší vzhledem k tomu, že tam má trvalý pobyt.¹⁴²

Doručování písemností těmto adresátům probíhá dle volby správního orgánu buď prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, nebo prostřednictvím státního orgánu pověřeného k doručování do zahraničí. NSS v rozsudku 3 Azs 113/2019 konstatoval: „*správní orgán si může zvolit, zda písemnost zašle přímo na zahraniční adresu účastníka poštovní přepravou, nebo zda ji doručí prostřednictvím pověřeného státního orgánu. Ministerstvo zahraničních věcí, které k tomu využívá své zastupitelské úřady, je tímto pověřeným orgánem dle § 22 SŘ. Zastupitelské úřady při doručování rozhodnutí nefungují jako správní orgány a pouze zajišťují technické doručení.*“¹⁴³

V případě neúspěchu při doručování těmito způsoby správní orgán podle § 32 odst. 2 písm. d) SŘ ustanoví adresátovi opatrovníka. Nejprve je nezbytné učinit pokus o doručení do zahraničí a až v případě neúspěchu, přistoupit k ustanovení opatrovníka. Poštovní zásilky pro

¹³⁹NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 7. vydání. s. 110.

¹⁴⁰§ 22 SŘ

¹⁴¹JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. s. 174, m.č. 4.

¹⁴²ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 159. m.č. 539.

¹⁴³JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. s. 174, m.č. 4.

doručování do ciziny mohou být použity jen v případě, že cílová země nabízí odpovídající služby, jelikož např. doručení DVLR adresáta není v řadě zemí možné.¹⁴⁴

Při doručování do zahraničí vzniká řada komplikací, často způsobené neúplnými adresami. Mnohé zásilky nejsou doručeny, protože adresa nemá všechny potřebné údaje. V některých zemích chybí poštovní směrovací čísla, nebo názvy ulic, což situaci ještě více komplikuje. Neúplné adresy vedou k tomu, že zásilka se může snadno ztratit. Problémy s doručováním byly zaznamenány například v Afghánistánu a Vietnamské socialistické republice. Obecně je doručování do válečných zón velkou výzvou.¹⁴⁵ Vzhledem k probíhajícímu válečnému konfliktu na Ukrajině, je toto téma dle mého názoru aktuální a dovedu si představit, že doručování písemností tam může být rovněž značně problematické.

2.8 Fikce doručení

Správní orgán může řádně a efektivně ukončit správní řízení pouze tehdy, pokud jsou v systému nastaveny mechanismy, které současně umožňují překonat i případné obstrukce ze strany účastníka řízení.¹⁴⁶

Doručování můžeme dělit na doručení faktické, o němž pojednávají ostatní kapitoly této práce, což spočívá v doručení písemností, tedy aby adresát převzal doručovanou zásilku, nebo měl možnost se s ní seznámit. V rámci doručování je zakotveno i doručení náhradní, které funguje na principu „fikce doručení“. Fikce doručení představuje právní fikci, jež se liší od skutečného stavu, a proto právní úprava vyžaduje splnění několika specifických podmínek. Tyto podmínky zahrnují například povinnost zajistit řádné poučení adresáta, aby bylo možné náhradní doručení korektně provést.¹⁴⁷

K výše popsanému došel i NSS, který ve svém rozsudku ze dne 5. 11. 2008, č. j. 7 As 9/2008-70 uvedl navíc ještě následující: „*Účelem fikce v právu je posílit právní jistotu (srov. V. Knapp: Teorie práva. 1. vydání, Praha, 1995, s. 206). Právní fikce jako nástroj odmítnutí reality právem je nástrojem výjimečným, striktně určeným k zajištění právní jistoty jako jednoho z hlavních ústavních postulátů právního řádu v podmínkách právního státu. Aby mohla právní fikce svůj účel (dosažení právní jistoty) splnit, musí respektovat všechny náležitosti, které s ní zákon spojuje (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2002, sp. zn. II. ÚS 92/01). Nejsou-li všechny právní náležitosti splněny, není soud oprávněn naplnění fikce konstatovat*

¹⁴⁴NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 7. vydání. s. 110.

¹⁴⁵MACH, Radan. *Problémy při doručování podle správního řádu*. Diplomová práce. [online]. Masarykova univerzita. Fakulta právnická. Katedra správní vědy a správního práva. Vedoucí práce JUDr. Lukáš Potěšil, Ph.D. 2015, s. 52 [cit. 16. července 2024]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/z2a7c/Diplomova_prace_Problemy_pri_dorucovani_podle_spravniho_radu.pdf

¹⁴⁶JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo procesní*. 4. vydání. s. 146.

¹⁴⁷Tamtéž

(viz čl. 2 odst. 2 Listiny, podle něhož lze uplatňovat státní moc jen v případech a mezích stanovených způsobem, který zákon stanoví).¹⁴⁸

Fikce doručení spočívá v tom, že písemnost je považována za doručenu, i když ji adresát ve skutečnosti neobdržel nebo se s jejím obsahem neseznámil. Ve správním řízení se rozlišují následující typy fikce doručení.¹⁴⁹

- **Fikce doručení dokumentu prostřednictvím datové schránky** – úprava je v § 17 EÚkon a také v § 23 a 24 SŘ. Platí, že nepřihlásí-li se osoba do DS ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument do DS dodán, považuje se dokument za doručенý posledním dnem této lhůty. To však neplatí, vylučuje-li náhradní doručení zvláštní zákon. *Více kapitola 2.1.*
- **Fikce doručení písemnosti veřejnou vyhláškou** – dle § 25 odst. 2 SŘ, písemnost se považuje za doručenu 15. dnem po jejím vyvěšení, byla-li v této lhůtě zveřejněna též způsobem umožňujícím dálkový přístup. *Více kapitola 2.4.*
- **Fikce doručení písemnosti jinak doručované do vlastních rukou jiným způsobem** – úprava je v § 19 odst. 9 SŘ, kdy v případě, že je doručováno doporučeně, s dodejkou nebo obyčejnou zásilkou, tak se písemnost považuje za doručenu třetím dnem ode dne, kdy byla odeslána. Při doručování na e-mail je doručena v okamžiku, kdy adresát potvrdí převzetí písemnosti podepsanou datovou zprávou. *Více kapitola 2.2.*
- **Fikce doručení písemnosti v návaznosti na její předchozí uložení** - Podle § 24 odst. 1 SŘ platí, že pokud si adresát nevyzvedne uloženou písemnost do 10 dnů od chvíle, kdy byla připravena k vyzvednutí, je písemnost považována za doručenu posledním dnem této lhůty. Z rozsudku NSS ze dne 8.10.2015, č.j. 5 As 26/2014-19 plyne, že „*běh úložní lhůty je pak nezávislý na vůli jak odesílatele, tak adresáta písemnosti a fikce doručení, která konstruuje stav od reality odlišný, je spjata výlučně s nečinností adresáta v úložní lhůtě, nikoliv s úkonem, ať již správního orgánu, či adresáta písemnosti.*“¹⁵⁰ Adresát se z oznámení o neúspěšném doručení dozví, kdy a kde si může písemnost vyzvednout, po jakou dobu a v jakých hodinách.¹⁵¹ „*Podmínky pro doručení písemnosti fikcí shrnul rozšířený senát NSS v rozsudku ze dne 20. 12. 2016, č. j. 3 As 241/2014 - 41, publ. pod č. 3524/2017 Sb. NSS. Jsou jimi (1) doručování na správnou adresu, (2) výzva adresátovi k vyzvednutí písemnosti včetně řádného poučení*

¹⁴⁸Rozsudek NSS ze dne 5. 11. 2008, č. j. 7 As 9/2008-70.

¹⁴⁹ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 155. m.č. 526.

¹⁵⁰Rozsudek NSS ze dne 8. 10. 2015, č. j. 5 As 26/2014-19.

¹⁵¹ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 156. m.č. 530.

*a (3) marné uplynutí úložní doby, tedy nevyzvednutí doručované písemnosti na příslušné poště.*¹⁵²

Při uplatnění této fikce doručení se používají pravidla pro počítání času podle § 40 SŘ. Vložení písemnosti do domovní schránky adresáta nebo na jiné vhodné místo po uplynutí lhůty 10 dnů není podmínkou pro uplatnění této fikce. K odstranění negativních dopadů této fikce může dle § 24 odst. 2 SŘ adresát požádat o určení neplatnosti doručení nebo o stanovení okamžiku doručení, pokud prokáže, že z důvodu dočasné nepřítomnosti nebo jiného vážného důvodu nemohl uloženou písemnost ve stanovené lhůtě bez vlastního zavinění vyzvednout, podle podmínek uvedených v § 41 SŘ.¹⁵³

Fikce doručení písemnosti z důvodu překážek při jejím doručování - Podle § 24 odst. 4 SŘ, pokud FO, které je určena písemnost, nebo osoba jednáající jménem PO odmítne převzít písemnost nebo neposkytne nezbytnou součinnost pro řádné doručení, doručení se považuje za neúspěšné. V takovém případě se písemnost považuje za doručenu dnem, kdy došlo k neúspěšnému pokusu o doručení. Pokud bylo adresátovi již poskytnuto poučení o právních důsledcích podle § 23 odst. 5 SŘ, další poučení není třeba. Co znamená neposkytnutí součinnosti nám definoval NSS ve svém rozsudku ze dne 15.4.2015 č.j. 1 As 12/2015-30, kdy je to například nepředložení průkazu totožnosti nebo odmítnutí podpisu na dodacích dokladech nebo na dodejce. Pokud se zásilka vrátí s poznámkou „na uvedené adrese neznámý a jiná adresa není známa“, je tím prokázáno, že adresát neposkytl potřebnou součinnost.¹⁵⁴

¹⁵²Rozsudek NSS ze dne 22. 11. 2019, č. j. 3 Ads 205/2018-21.

¹⁵³ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 156. m.č. 530.

¹⁵⁴ŠKUREK, Martin. *Správní právo procesní*. s. 156.

3. Obstrukce účastníků řízení spojené s doručováním

V této části se budu věnovat obstrukčním technikám účastníků řízení při doručování. Mým cílem však není popsat všechny možné a existující obstrukční techniky (dále jen „OT“), jelikož to by bylo svým rozsahem na samostatnou práci. Zaměřím se tedy na ty, které považuji za nejatraktivnější pro účastníky řízení, popřípadě na ty, které považuji za nejnápaditější. Tato část tak popíše, co jsou to obstrukce, postup účastníků při využívání některých obstrukčních technik, související judikaturu a možnosti, jak těmto obstrukčním technikám předejít, či zabránit. Současně tak v této kapitole bude zodpovězena třetí výzkumná otázka této práce.

Co se týče pojmu obstrukce, tak v právní úpravě definici nenalezneme. Vzhledem k tomu, že se však jedná o poměrně často pozorovaný případ ve správním řízení, považuji za vhodné tento pojem přiblížit.

Pojem obstrukce je často definován a používán především v souvislosti s politickou scénou, kde označuje „*takový způsob projevu, jehož cílem je znemožnit nebo narušovat průběh jednání.*“¹⁵⁵ Definice, které lze nalézt, se tak převážně vztahují k tomuto kontextu. Nicméně, obdobné jednání lze pozorovat i v rámci správního řízení, kde účastníci mohou využívat různé OT k záměrnému zpomalení nebo komplikování procesu doručování a ve výsledku celého správního řízení. Je proto nezbytné chápat obstrukce i v této oblasti, aby bylo možné efektivně čelit těmto praktikám a zajistit řádný a spravedlivý průběh správního řízení. Obstrukce mají úzký vztah ke zneužití práva, kdy jeho koncept rozvedl NSS následovně: „*zneužitím práva je situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené. O chování toliko zdánlivě dovolené jde z toho důvodu, že objektivní právo nezná chování zároveň dovolené a zároveň nedovolené; vzhledem k tomu, že ze zásady lex specialis derogat legi generali vyplývá, že zákaz zneužití práva je silnější, než dovolení dané právem, není takové chování výkonem práva, ale protiprávním jednáním výkonu práva, který je vlastně jeho zneužitím, proto soud neposkytne ochranu.*“¹⁵⁶

Absence přesné zákonné definice poskytuje orgánům veřejné moci větší volnost při posuzování, zda dané jednání lze považovat za obstrukční. Tím se zajišťuje, že i jednání, která nespádají do striktní definice, ale mají za cíl zdržovat nebo komplikovat řízení, mohou být

¹⁵⁵Cojeto.superia.cz, *Odborný výraz, definice slova Obstrukce. Co znamená pojem Obstrukce z kategorie Politika?* [online]. Cojeto.superia.cz, [cit. 14. července 2024]. Dostupné z: <https://cojeto.superia.cz/politika/obstrukce.php>

¹⁵⁶Rozsudek NSS ze dne 4. 5. 2011, č. j. 1 As 27/2011-81.

adekvátně postihována. Úřední osoby tak musí zapojit své znalosti a zkušenosti k identifikaci a řešení těchto případů, aby zajistily spravedlivý průběh řízení.¹⁵⁷

Zákon poskytuje účastníkům řízení procesní práva a nepředpokládá přitom, že by tato práva mohla být zneužívána k jiným účelům, než zákonodárce zamýšlel. Obstrukce jsou přitom častým jevem, kdy účastníci využívají svá práva k oddalování a komplikování řízení. Tato praxe je v rozporu s původním smyslem procesních práv a dosud neexistuje účinný způsob, jak obstrukce zcela eliminovat. Výsledkem je, že obstrukce nadále představují výzvu pro efektivní a spravedlivé řízení, kdy úřední osoby musí být schopny takové jednání identifikovat a adekvátně na něj reagovat.

3.1 Atypická elektronická adresa

Tato OT se týká § 19 odst. 4 SŘ, kdy zákon dává adresátovi možnost zvolit si jako adresu pro doručování el. adresu, tedy e-mail. I když zákon pokrývá případy, kdy se zpráva vrátí jako nedoručitelná, neřeší situace, kdy není možné zprávu vůbec odeslat. Někteří účastníci řízení tuto mezeru v právu využívají tím, že poskytují e-mailové adresy s diakritikou. To způsobuje problémy, pokud aplikace používané správními orgány nedokážou na tyto adresy zprávy odesílat, což vede k obstrukcím v doručování.¹⁵⁸ Použití e-mailové adresy s diakritikou může být zneužito i tak, že účastník správnímu orgánu sdělí el. adresu obsahující diakritiku, a přitom spoléhá na to, že úředníci nevědí, že takové adresy mohou existovat. Z důvodu této neznalosti se pak správní orgán může pokusit doručit na adresu bez diakritiky, kterou si účastník obstaral jako součást své OT.¹⁵⁹

Sledovaným cílem adresáta zneužívající této obstrukce je dosáhnout toho, aby odvolací orgán zrušil meritorní rozhodnutí pro namítanou nezákonnost spočívající v nesprávném doručování.

3.1.1 Související judikatura

V souvislosti s touto OT považuji za významný rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2018, č. j. 10 As 324/2017-37, který řeší problematiku doručování na e-mailové adresy s diakritikou a zdůrazňuje význam této OT v kontextu správního řízení. Zde žalobce uvedl pro doručování e-mailovou adresu s diakritikou. Správní orgán však bez řádného odůvodnění zasílal žalobci

¹⁵⁷Novotný, M. *Obstrukce a zneužití práva ve správním řízení*. Diplomová práce. [online]. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. vedoucí práce Potěšil, Lukáš, 2021 s. 43. [cit. 16. července 2024]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/mlfv9/Obstrukce_a_zneuzeni_prava_ve_spravnim_rizeni_458833.pdf

¹⁵⁸ELIÁŠEK, Martin. Doručování na atypické e-mailové adresy [online]. *pravni prostor.cz*, 17. února 2016, [cit. 18. července 2024]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/judikatura/procesni-pravo/dorucovani-na-atypicke-e-mailove-adresy>

¹⁵⁹POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David. Oblasti obstrukcí (nejen) v řízení o dopravních přestupcích. *Právní rozhledy*, [online databáze], 2020, č. 1, s. 17-19 [cit. 14. července.2024], Dostupné z databáze beck-online.cz

písemnosti na stejnou adresu, ale bez diakritiky. Když pak bylo žalobcovo odvolání zamítnuto pro opožděnost, bránil se žalobce žalobou s tím, že mu rozhodnutí nebylo řádně doručeno. Krajský soud však uvedl, že mu na uvedenou adresu nemuselo být doručováno, jelikož je obecně známo, že se mu na adresu s diakritikou dlouhodobě nedařilo doručovat, a že mu bylo rozhodnutí následně doručeno i prostřednictvím poštovních služeb, kdy pak nastalo doručení fikcí. Žalobce se bránil kasační stížností, kde uvedl, že správní orgány ve svých rozhodnutích neuvedly důvody pro doručování na jinou než uvedenou adresu, a proto nelze vyloučit libovůli. NSS shledal, že tato vada způsobuje nezákonnost rozhodnutí a uvedl: *„Pokud by městský úřad nezdůvodnil svůj postup, jímž se odchyluje od zákona, nejenže by takové rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné, ale mohlo by to ovlivnit jeho úvahu o tom, kdy bylo rozhodnutí o přestupku doručeno a zda odvolání proti němu bylo podáno včas. Krajský soud tak měl rozhodnutí žalovaného pro tuto vadu zrušit.“*¹⁶⁰ NSS rovněž zdůraznil, že žádné ustanovení nevylučuje možnost zvolit si adresu s diakritikou. NSS dále odlišil popisovanou situaci od podobné věci, (srov. Rozsudek NSS č.j.: 1 As 104/2015-27), kdy zde však bylo z úřední činnosti známo, že na adresu s diakritikou nelze účinně doručovat. V našem případě však není zřejmé z jakého důvodu městský úřad doručoval na adresu bez diakritiky. *„Není možné ponechat na libovolné úvaze správního orgánu, aby v důsledku jakýchkoliv (byť i nevýznamných, jednorázových či pouze potenciálních) technických problémů rezignoval na povinnost doručovat primárně na účastníky zvolenou doručovací adresu.“*¹⁶¹ NSS rovněž uznal, že již v minulosti žádosti o doručování na el. adresu s diakritikou byly ryze procesní taktikou s cílem protahovat řízení a dosáhnout tak prekluze odpovědnosti za přestupek. Takové důvody však rozhodnutí městského úřadu neobsahuje, a proto nemůže obstát.¹⁶²

Toto rozhodnutí ukazuje, že i když správní orgán považuje za taktické uvedení e-mailové adresy s diakritikou, protože nejsou obvyklé, musí zajistit, aby nedošlo ke zkrácení práv účastníka. Je důležité, aby správní orgány byly připraveny a schopny zvládat nové technologické výzvy. Jen tak lze minimalizovat možnost obstrukcí při doručování.

NSS vyjádřil názor ve svých rozsudcích č.j. 8 As 57/2015-46 ze dne 15.9.2015, a č.j. 6As 186/2014 - 29 ze dne 26. 11. 2014, že *„nedostatky v doručování ne vždy vedou k nezákonnosti správního rozhodnutí...“* a následně, že *„účelem možnosti požádat o doručování na*

¹⁶⁰Rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2018, č. j. 10 As 324/2017-37.

¹⁶¹Rozsudek NSS ze dne 24. 7. 2015, č. j. 8 As 55/2015-26.

¹⁶²Rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2018, č. j. 10 As 324/2017-37.

elektronickou adresu je přitom urychlení řízení, nikoliv umožnění procesních strategií vytvářejících prostor pro následné uplatňování námitek procesních pochybení.“¹⁶³

3.1.2 Zhodnocení judikatury a úvahy nad obranou proti obstrukční technice

Ze zmíněných rozhodnutí je patrné, že je nezbytné, aby správní orgány správně vyhodnotily, kdy se skutečně jedná o OT a kdy účastník řízení pouze využívá svých práv. Rozhodnutí NSS v případě e-mailových adres s diakritikou ukazuje, že správní orgány mohou čelit technologickým výzvám, které mohou vést k neúmyslným obstrukcím. Je proto důležité, aby správní orgány zůstaly obezřetné při posuzování těchto situací. V případě příklonění se k přísnější rozhodovací praxi by to mohlo mít za následek nespravedlnost vůči účastníkům, kteří pouze uplatňují svá zákonem přiznaná práva, aniž by měli v úmyslu obstruovat řízení. Tito účastníci mohou skutečně způsobit problémy v řízení, ale jejich jednání nelze posuzovat stejně, jako nečestné praktiky jiných účastníků, kteří se snaží proces záměrně komplikovat.

Toto posuzování je však pro správní orgán nelehká a těžko proveditelná činnost, přičemž je stavěn do nevýhodné pozice. Posouzení je však klíčové pro zachování spravedlivého řízení.

Vzhledem k vývoji aktuální společnosti a potřebě přesouvat doručování více do el. podoby by bylo vhodné ustanovení § 19 odst. 4 SŘ novelizovat, což by mohlo spočívat například v tom, že by v předmětném ustanovení zákonodárce vložil namísto „doručuje“, že správní orgán „může doručovat“. Čímž by bylo více zřetelné, že záleží na zhodnocení správního orgánu, zda doručování na e-mailovou adresu skutečně naplní zamýšlený cíl tohoto ustanovení, kterým je zrychlení řízení. Současně by toto ustanovení mohlo připojit formulaci o následcích uvedení nesprávné e-mailové adresy, kdy takové jednání by nepožívalo právní ochrany. V takovém případě by však správní orgán musel přijmout opatření, kterými by minimalizoval i možnost neúmyslného pochybení při zadávání e-mailové adresy.

Správní orgán by mohl třeba vytvořit systém, v němž by již při podávání žádosti účastníka o doručování na e-mailovou adresu došlo k ověření této adresy, zda je na ni doručováno, ideálně formou zasílání ověřovacího e-mailu, v němž by adresát musel potvrdit adresu kliknutím na odkaz v něm obsažený. Tím by bylo ověřeno, že je adresa správná a funkční. Další možností je využít el. formulář pro samotnou žádost, v němž by byl zabudovaný mechanismus, který by ověřoval správnost e-mailové adresy.

¹⁶³Rozsudek NSS ze dne 15. 9. 2015, č. j. 8 As 57/2015-46.

3.2 Doručování do datové schránky prostřednictvím pověřené osoby

Tato OT mi přišla velice zajímavá a sofistikovaná, přičemž primárně jsem se rozhodla ji do práce zařadit s ohledem na potřebu moderní doby přesunout správní řízení a doručování více do digitálního světa a také proto, že ve světle nedávných novelizací lze očekávat že stále více účastníků řízení bude mít zřízenou DS.

Jelikož je nebezpečné předávat jiným osobám své přístupové údaje do DS, tak je zde možnost zvolit si pověřenou osobu (dále jen „PovO“), které je vytvořen vlastní účet s vlastními přihlašovacími údaji v rámci DS jejího vlastníka. U této PovO může vlastník DS určit, jaká bude mít oprávnění.¹⁶⁴ Oprávnění je tam více, tato OT se však týká těchto: oprávnění číst přijaté zprávy a číst přijaté zprávy do vlastních rukou.

Obstrukce zde spočívá primárně na nesprávném postupu správního orgánu nebo neznalosti úředních osob o možnostech nastavení DS. Pro pochopení této OT je třeba si stručně shrnout pravidla popsaná v předchozích kapitolách této práce.

Z kapitoly věnované DS víme, že pokud je zřízena, má orgán doručovat do DS. V případě, že se jedná o písemnost, která je určena DVLR, tak tuto může dle § 20 odst. 2 SŘ převzít i zmocněnec účastníka. Dále platí dle § 17 odst. 3 EIÚkon, že dokument, který byl dodán do DS, je doručen okamžikem, kdy se do DS přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu. Pokud se nepřihlásí do DS do 10 dnů od dodání, nastane fikce doručení posledním dnem této lhůty.¹⁶⁵

Obstrukční postup tedy je, že si účastník řízení zvolí zmocněnce pro doručování, který má zřízenou DS. Tento zmocněnec si zvolí PovO, které neudělí oprávnění číst přijaté zprávy DVLR. Právě u písemností určených DVLR se uplatní tato obstrukce, která počítá s neznalostí správního orgánu, či úřední osoby s možnostmi nastavení DS a také s možností při odesílání písemnosti do DS zaškrtnout políčko „do vlastních rukou“. Správní orgán tak bere za okamžik doručení písemnosti okamžik, kdy se do DS přihlásila PovO. Ta však nemá oprávnění číst zprávy určené DVLR. Zmocněnec se do DS nepřihlásí a začne běžet lhůta pro učinění podání, např. odvolání. Zmocněnec pak podává odvolání sice poté, co uplynula lhůta pro podání odvolání od nesprávného okamžiku doručení, nezmešká však lhůtu, která plyne od okamžiku fikce doručení. Jelikož písemnost měla správně být doručena právě fikcí, vzhledem k tomu že

¹⁶⁴Moje datová schránka, *Pověřené osoby a Administrátoři* [online]. mojedatovaschranka.cz, [cit. 2. července 2024]. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/96.html>

¹⁶⁵§ 17 odst. 4 EIÚkon

se zmocněnec do DS v desetidenní lhůtě nepřihlásil. Následuje obrana v podobě namítání, že správní orgán nesprávně doručoval.¹⁶⁶

3.2.1 Související judikatura

NSS se vyjádřil takto: „NSS se neztotožňuje s tvrzením žalovaného, že příznak datové zprávy „do vlastních rukou“ by měl správní orgán použít pouze v případě, kdy doručuje písemnost, kterou by v případě její „papírové verze“ doručoval obálkou s červeným pruhem, tedy „do vlastních rukou výhradně jen adresáta“. Ač takovému závěru nasvědčuje důvodová zpráva k zákonu o elektronických úkonech, ze samotného textu i smyslu tohoto zákona uvedené dovést nelze. Je nelogické a v rozporu s principem jednoty právního řádu, aby pojem „do vlastních rukou“ ve smyslu zákona o elektronických úkonech byl vykládán jinak než tentýž pojem použitý v jiném procesním předpisu upravujícím doručování písemností, v tomto případě v SR. Takový přístup by navíc znamenal nižší stupeň ochrany pro osobu, která si datovou schránku zřídila, neboť jakákoliv jí pověřená osoba by měla přístup nejen k „běžným“ písemnostem doručeným do její datové schránky, nýbrž též k písemnostem určeným „do vlastních rukou adresáta“ ve smyslu obálky s modrým pruhem. V případě doručování „do vlastních rukou“ prostřednictvím datové schránky správní orgán sám může ovlivnit – použitím příznaku „do vlastních rukou“ – kdo bude mít k takové písemnosti přístup.“¹⁶⁷

3.2.2 Zhodnocení judikatury a úvahy nad obranou proti obstrukční technice

Rozhodovací praxe soudů je tedy taková, že postup správního orgánu vnímá jako rozporný se zákonem, jelikož nelze považovat za okamžik doručení ten, kdy se do DS přihlásí osoba, která nemá oprávnění číst písemnost určenou DVLR. S tímto závěrem se zcela ztotožňuji. Sedlák ve své rigorózní práci uvádí, že v praxi nelze této OT zcela zabránit, jelikož nelze zjistit, zda je zvolení zmocněnce a PovO skutečně využíváno za účelem zdržování řízení.¹⁶⁸ Sama píše v kapitole věnující se DS o tom, že starší lidé mohou mít problém s používáním DS, proto budou mnohdy potřebovat pomoc jiných osob s jejich ovládním. Domnívám se, že to je i jeden z důvodů, proč byla zavedena možnost zvolit si PovO a pro

¹⁶⁶SEDLÁK, Tomáš. *Obstrukční metody v řízení o přestupku a způsoby obrany proti nim*. Rigorózní práce. [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, Vedoucí práce: Doc. JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D. 2019, s. 49 – 56. [cit. 16. července 2024]. Dostupné z: https://theses.cz/id/vlpy5s/Tom_Sedlk_-_rigorozn_prce_17_5_2019.pdf?isshlret=datovou%3Bzprávou%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Ddatová%20zpráva%26start%3D23;info=1

¹⁶⁷Rozsudek NSS ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 As 206/2018-42.

¹⁶⁸SEDLÁK, Tomáš. *Obstrukční metody v řízení o přestupku a způsoby obrany proti nim*. Rigorózní práce. [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, Vedoucí práce: Doc. JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D. 2019, s. 49 – 56. [cit. 16. července 2024]. Dostupné z: https://theses.cz/id/vlpy5s/Tom_Sedlk_-_rigorozn_prce_17_5_2019.pdf?isshlret=datovou%3Bzprávou%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Ddatová%20zpráva%26start%3D23;info=1

ochranu vlastníka DS je tam možnost nastavit její oprávnění.¹⁶⁹ To, že správní orgán neoznačí náležitě písemnost, která je určena do vlastních rukou, pak může způsobit účastníku řízení řádné komplikace hlavně i proto, že neudělil PovO oprávnění číst zprávy určené DVLR právě z důvodu ochrany citlivých informací nebo osobní preference.

Myslím si, že vzhledem k tomu, že je nevyhnutelné, že si v budoucnu bude stále více osob zřizovat DS, můžeme se s touto obstrukcí setkávat mnohonásobně častěji. Abychom předešli prodlužování řízení, je nutné, aby úřední osoby byly náležitě proškoleny o možnostech nastavení DS a o povinnosti správně označit zprávu určenou DVLR. Tento krok by zajistil, že úředníci budou plně informováni o správných postupech a technických možnostech, které mohou využít k minimalizaci obstrukcí. Dále, v případech, kdy by došlo k nesprávnému doručení písemností, je klíčové, aby správní orgán přistupoval k autoremeduře. Tyto praktiky by mohly přispět k omezení efektu této OT a zajistit hladší průběh správních řízení.

3.3 Doručování do ciziny a zmocněnec se sídlem v cizině

Další z OT účastníků řízení mohou být spojeny s uvedením adresy pro doručování v zahraničí na základě § 22 SŘ. Obecně je doručování do zahraničí zdlouhavější než to vnitrostátní, pokud však účastník zvolí zemi, kde je doručování komplikované, či adresu, která neexistuje, může tím dosáhnout svého cíle proces zdržet. Přestože správní orgán má možnost takovou adresu odmítnout, v praxi to může být náročné. Účastník si také může zvolit zmocněnce, který sídlí a má tedy i doručovací adresu v cizině. Zde se uplatní § 34 odst. 2 SŘ, dle něž musí správní orgán doručovat písemnosti tomuto zmocněnci. Pokud se doručení nezdaří, může být ustanoven opatrovník nebo použita VEŘV. Vzhledem k tomu, že OT účastníků jsou často používány v řízení o přestupku, tak právě doručení VEŘV nebude možné s ohledem na § 32 odst. 3 SŘ, kdy a contrario se účastníkům, jimž se v řízení odjímá právo nebo ukládá povinnost nedoručuje VEŘV, ale ustanovuje opatrovník.

3.3.1 Související judikatura

Pokud správní orgán zjistí, že zvolením zmocněnce došlo ke zneužití práva, může odmítnout uznat takové zastoupení. Zde je potřeba upozornit na rozsudek NSS č. j. 1 As 27/2011 – 81 ze dne 4. 5. 2011, který stanoví: *„zastoupení účastníka řízení zmocněncem ze zahraničí je přípustné, neboť každý má právo zvolit si zástupce pro řízení podle své volné úvahy, nehledě na státní příslušnost či místo trvalého pobytu zmocněnce (§ 33 odst. 1 SŘ z roku 2004).*

¹⁶⁹České podcasty. Roman Vrba: *Neignorujte dopis, který dostanete do datové schránky. Právní následky budou jako při ignorování klasického dopisu* [online]. ceskepodcasty.cz, 23. ledna 2023, [cit. 22. července 2024]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/epizoda/67201>

*Pouze ve výjimečných případech, zjistí-li správní orgán, že v konkrétním případě došlo ke zneužití práva na zastoupení, není povinen přiznat takovému zastoupení účinky.*¹⁷⁰ Správní orgán tedy může toto zmocnění odmítnout, to však musí vždy náležitě odůvodnit. Navíc NSS uvedl, že výběr zástupce z daleké zahraniční země může vzbudit pochybnosti ohledně skutečného záměru zastoupení v dané věci, což může být považováno za silný argument pro zneužití práva. Nicméně, na základě tohoto zjištění nelze automaticky předpokládat, že zvolení zástupce ze zahraničí vždy představuje zneužití práva na zastoupení.¹⁷¹ Tento rozsudek přitom doporučuje, aby správní orgán prozkoumal, zda účastník řízení používá zahraniční zmocněnce k záměrnému zdržování řízení a to tak, že by správní orgán mohl například požádat zmocněnce o vysvětlení zvoleného zastoupení, nebo ověření podpisů na plné moci.¹⁷² Další rozhodnutí NSS pak zdůrazňují potřebu dostatečně prokázat úmyslnost jednání směřující ke zneužití práva.¹⁷³ „*Aplikace institutu zneužití práva představuje výjimečný postup (ultima ratio); musí mu předcházet aktivita správního orgánu směřující ke zjištění, že právo bylo v individuálním případě skutečně zneužito a účastník řízení sleduje jiné než objektivním právem předpokládané cíle.*“¹⁷⁴

3.3.2 Zhodnocení judikatury a úvahy nad obranou proti obstrukční technice

K judikatuře zde lze opět vyzdvihnout význam uvážení správního orgánu, zda se skutečně jedná o obstrukční jednání ze strany adresáta, či jen uplatnění jeho práv. Zde soud konstatoval, že samotná volba zahraniční adresy či zahraničního zmocněnce vyvolává pochybnosti o skutečném záměru adresáta. V mnohých soudních rozhodnutích se také soud zabývá tím, že je tato taktika zvolena opakovaně, z čehož lze usoudit na zneužití práva v rozporu s jeho účelem.¹⁷⁵ Pokud je správnímu orgánu z jeho činnosti již zmocněnec či účastník znám a má zkušenosti s jeho obstrukčním jednáním, urychluje to jeho rozhodnutí zmocnění odmítnout. Tuto rozhodovací praxi a postup správních orgánů považuji za naprosto na místě.

Pro úspěšné předcházení této OT je vhodné efektivně ověřovat zahraniční adresy účastníků řízení. Proces ověřování zahraniční adresy však sám může být zdlouhavý, mohl by proto zahrnovat standardizované postupy, které by zajistily rychlé zjištění, zda je zahraniční adresa platná. Spolu s tímto přichází v úvahu zavedení předběžných opatření, které by umožnily pokračování správního řízení i během procesu ověřování zahraniční adresy. Správní

¹⁷⁰Rozsudek NSS ze dne 4. 5. 2011, č. j. 1 As 27/2011-81.

¹⁷¹KOŘÍNEK, Štěpán. Nepřípustné zastoupení ve správním řízení o dopravním přestupku. *Právní rozhledy*, [online databáze], 2022, č. 22, s. 769-775 [cit. 14. července.2024], Dostupné z databáze beck-online.cz

¹⁷²Rozsudek NSS ze dne 4. 5. 2011, č. j. 1 As 27/2011-81.

¹⁷³Usnesení NSS ze dne 18. 7. 2023, č. j. 2 As 17/2023-23.

¹⁷⁴Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 1. 2023, č. j. 22 A 3/2022-29.

¹⁷⁵Rozsudek NSS ze dne 4.20.2017, č.j, 8 As 146/2016-29.

orgán by mohl dočasně doručovat dokumenty na původní i novou adresu, nebo požadovat od účastníka řízení záruky o správnosti nové adresy s možnými sankcemi za uvedení nepravdivých údajů.

Nejvhodnější možností je však zavedení pravidla, že adresa v zahraničí pro doručování nebo zmocněnec se sídlem v zahraničí bude akceptována pouze v případě, že daný subjekt má zřízenou DS. Tímto způsobem by bylo zajištěno, že doručování bude rychlé, efektivní a snadno ověřitelné. Tato možnost se jeví jako nejvhodnější cesta, jak zabránit obstrukcím.

3.3.3 Další možné obstrukční techniky

Samozřejmě existují i další OT, jednou z nich je kupříkladu účelové udělení neplatné plné moci za účelem prodlužování řízení a docílení prekluze.¹⁷⁶ Zde účastník řízení předloží orgánu plnou moc, na které však chybí podpis zmocnitele. Účastník se pak může i snažit argumentovat, že podpis nebyl potřeba, protože plná moc byla správním orgánu zaslána datovou schránkou. K tomu se však vyjádřil NSS v rozsudku ze dne 23. 4. 2019, č. j. 4 As 29/2019-33, kde uvedl: *„Ačkoliv procesní úkon učiněný vůči soudu z datové schránky se považuje za ‚podepsaný‘ a má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, totéž neplatí pro plnou moc zaslanou soudu, jelikož plná moc není procesním úkonem, ale dokladem o tom, že účastník řízení je určitou osobou zastoupen. Skutečnost, že podání učiněné vůči soudu z datové schránky se považuje za podepsané, nelze proto ztotožňovat s podpisem na plné moci, který dokládá, že plná moc byla platně udělena jiné osobě. Jedná se tedy o odlišnou situaci, než kterou řešil Nejvyšší soud ve stanovisku ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015.“*¹⁷⁷

Za OT můžeme rovněž považovat i situaci, kdy se účastník řízení snaží vyvrátit, že mu bylo doručeno tím, že rozporuje správnost dokladu o doručení, resp. „doručenku“. Toto je dáno tím, že doručenka nemá povahu veřejné listiny. Pokud by měla povahu veřejné listiny, leželo by důkazní břemeno ohledně takového tvrzení na tom, kdo jej učinil, ale protože povahu veřejné listiny nemá, stačí formální zpochybnění její správnosti druhým účastníkem. Správní orgán sice může prokázat doručení i jinými důkazními prostředky, to však nic nemění na tom, že tyto snahy účastníků mohou komplikovat správní řízení.¹⁷⁸

¹⁷⁶Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21.12.2022, č.j. 141 A 8/2022-25.

¹⁷⁷Rozsudku NSS ze dne 23. 4. 2019, č. j. 4 As 29/2019-33.

¹⁷⁸Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 4. 4. 2012, č.j. 17 A 19/2011-50.

Závěr

Tato práce pojednává o doručování ve správním řízení a o obstrukčních technikách účastníků, které se v praxi nabízejí. V první části této práce jsem se věnovala vymezení tohoto institutu a též jeho významu ve správním řízení. Byla popsána právní úprava doručování, a to jak obecná nacházející se v SŘ, tak i zvláštní úprava nacházející se zejména v zákoně o el. úkonech. Tato část je též věnována definici základních pojmů, které s doručováním souvisejí.

Druhá část této práce nabídla představení jednotlivých způsobů doručování, přičemž zvláštní pozornost byla věnována el. doručování, a to zejména datovým schránkám, kdy tato oblast zaznamenala v posledních letech několik změn a novelizací právní úpravy. Zde došlo také ke zodpovězení první výzkumné otázky, která míří na novelizaci právní úpravy datových schránek, zejména na rozšíření okruhu subjektů s povinně zřízenou datovou schránkou. V oblasti úpravy datových schránek tak došlo k tomu, že od roku 2023 jsou datové schránky spravovány Digitální a informační agenturou, dále jde o novelu spočívající v rozšíření subjektů, kteří mají ze zákona povinně zřízenou datovou schránku. Aktuálně patří mezi subjekty, kterým jsou datové schránky zřizovány ze zákona všechny právnické osoby a podnikající fyzické osoby zapsané v registru osob. Došlo tak ke změně oproti právní úpravě, kdy podnikajícím FO byly před zmíněnou novelou datové schránky zřizovány na základě jejich žádosti, tedy dobrovolně.

Myslím, že tato novela byla správným krokem. Výrazně posílila elektronickou komunikaci ve správním řízení a rovněž vnímám jako pozitivní, že povinnost zřízení datové schránky byla zavedena pouze těm subjektům, kteří mají z různých důvodů zvýšenou administrativní a právní odpovědnost, jako jsou právnické osoby a podnikající fyzické osoby, a ne všem občanům. Tento postup představuje rozumný kompromis mezi potřebou modernizace veřejné správy a zachováním dobrovolného zřízení ostatním občanům.

Tyto změny mne donutily se v práci rovněž věnovat úvaze nad přesouváním veřejné správy do digitálního věku a poukázat na rizika, které by vyvstaly s povinným zřízením datových schránek všem zletilým občanům. Zde tak nabízím odpověď na druhou výzkumnou otázku, která je zaměřena právě na tuto úvahu a na posouzení kladů a záporů které by takový krok s sebou přinesl. Při těchto záměrech by zákonodárce vždy měl brát ohled na starší generaci, kdy by měl vždy uvažovat nad možnostmi, jak docílit svého záměru, aniž by tím určité skupiny obyvatel ohrozil na jejich právech, respektive by měl spíše přemýšlet nad tím, jak těmto skupinám zajistit ochranu, aniž by byli vystaveni riziku zásahu do soukromí. Je samozřejmě nemožné bránit se přesunu do digitální podoby s ohledem na pokrok doby a také na náklady spojené s provozem veřejné správy, nicméně příliš rychlý přesun by mohl mít za následek, že

tyto skupiny obyvatel budou nedobrovolně postaveny do pozice závislosti na jiných osobách, byť by to byli rodinní příslušníci, kteří jim např. pomohou s ovládním datové schránky. Tyto racionální obavy a další důvody uvedené v práci mne vedou k závěru, že nejvhodnější bude i nadále ponechat na dobrovolném rozhodnutí fyzických osob, zda si zřídí datovou schránku, či nikoli.

Dále byly v práci popsány ostatní způsoby doručování ať už elektronické, či listinné, které byly dále děleny na adresné v podobě adresy pro doručování a el. adresy a nadále též neadresné v podobě veřejné vyhlášky a úřední desky. Byla popsána právní úprava, výzvy, kterým zde správní orgán musí čelit, a také judikatura a zhodnocení celé situace spojené s doručováním.

Třetí část této práce se věnovala obstrukcím a obstrukčním technikám účastníků řízení, jelikož v praxi se stává, že někteří účastníci řízení využívají určité mezery v zákoně k těmto metodám, čímž zpomalují nebo komplikují správní řízení. Opět došlo k vymezení pojmu obstrukce, přičemž ve správním řízení se tento pojem pojí především s oblastí přestupkového řízení, kde je cílem účastníků, aby došlo k prekluzi odpovědnosti za přestupek. V této části je rovněž poskytnuta odpověď na třetí výzkumnou otázku, která se zaměřuje na to, v čem spočívají některé z účastníky používaných obstrukčních technik, a jaké jsou možnosti obrany proti nim. V této části tak jsou popsány vybrané OT, přičemž se jedná o ty, které byly z mého pohledu nejvíce zajímavé, popřípadě jde o obstrukce, které mají vazbu k rozebraným tématům této práce, jako například obstrukce týkající se datových schránek.

V této části tedy bylo cílem seznámit s obstrukčními metodami, v čem spočívá jejich provedení, rovněž byla zmíněna související judikatura a následně nastíněny možnosti, jak těmto praktikám předcházet. Byly poskytnuty návrhy v podobě zavedení ověřující e-mailové adresy, gramatické konkretizace určitých ustanovení, popř. omezit možnost doručování do ciziny či zmocněnci se sídlem v cizině podmínkou zřízení datové schránky. Bylo také poukázáno na to, že by měla být posílena technická a personální vybavenost správních orgánů. Úřední osoby by měly být náležitě proškoleny, jak správně pracovat s datovou schránkou a dbát na správné označení dokumentů, aby byly schopny efektivněji reagovat na technologické změny a minimalizovat rizika vzniku obstrukcí. Přitom zde byl také několikrát kladen důraz na důležitost správného postupu správního orgánu a jeho zhodnocení toho, zda jednání účastníka řízení skutečně představuje obstrukci, anebo jde pouze o uplatňování zákonem přiznaných práv účastníků řízení. Pokud by bylo ze strany soudů a správních orgánů přistoupeno k příliš přísné právní úpravě nebo rozhodovací praxi v této oblasti, mohlo by to mít za následek nepřiměřené omezování práv účastníků řízení, jejichž cílem bylo uplatňovat svá práva v souladu s jejich zamýšleným smyslem a účelem.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

- FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. *Správní právo procesní*. Praha: C. H. Beck, 2021, 510 s.
- HORZÍNKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2024, 398 s.
- KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš. *Spisová služba*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, 412 s.
- LAPÁČEK, Jiří. *Jak na datovou schránku a elektronickou komunikaci s úřady*. Brno: Computer Press, 2012. 197 s.
- LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1.vydání. Praha: Leges, 2013, 255 s.
- MATES, Pavel, Vladimír, SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. 464 s.
- SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, 421 s.
- SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020, 484 s.
- SVOBODA, Karel a kol. *Doručování v soudním řízení*. Linde Praha, a.s., 2009, 267 s.
- ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Nakladatelství ANAG, 2020, 470 s.

Komentáře

- FIALA, Zdeněk a kol. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 865 s.
- JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, 1182 s.
- KLIKOVÁ, Alena a kol. *Správní řád*. 2. vydání. Meritum. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 652 s.
- MACKOVÁ, Alena, ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, 528 s.

- PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, 533 s.
- SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, 176 s.
- VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, 1446 s.

Judikatura

- Nález Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 23/20 (N 96/106 SbNU 70).
- usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2023, sp. zn. 2 As 17/2023-23,
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2011, sp. zn. 5 As 87/2011-53,
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2014, sp. zn. 3 Ads 100/2013-42.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2014, sp. zn. 6 As 218/2014-34.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2012, sp. zn. 8 As 64/2011-65.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, sp. zn. 7 As 9/2008-70.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2015, sp. zn. 5 As 26/2014-19.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2019, sp. zn. 3 Ads 205/2018-21.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. 1 As 27/2011-81.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. 8 As 57/2015-46.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, sp. zn. 10 As 206/2018-42.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.20.2017, sp. zn. 8 As 146/2016-29.
- Rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2019, sp. zn. 4 As 29/2019-33.
- Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 1. 2023, sp. zn. 22 A 3/2022-29 .
- Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21.12.2022, sp. zn. 141 A 8/2022-25.
- Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 4. 4. 2012, sp. zn. 17 A 19/2011-50.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 7 As 130/2012-29.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2022, č. j. 5 As 52/2021-22.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2018, č. j. 10 As 324/2017-37.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2015, č. j. 8 As 55/2015-26.

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

Články

- KOŘÍNEK, Štěpán. Nepřípustné zastoupení ve správním řízení o dopravním přestupku. *Právní rozhledy*, [online databáze], 2022, č. 22, s. 769-775 [cit. 14. července.2024]. Dostupné z databáze beck-online.cz
- POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David. Oblasti obstrukcí (nejen) v řízení o dopravních přestupcích. *Právní rozhledy*, [online databáze], 2020, č. 1, s. 17-19 [cit. 14. července.2024]. Dostupné z databáze beck-online.cz

Internetové zdroje

- Digitální informační agentura. *Digitalizace veřejné správy pod jednou střechou, DIA zahajuje svou činnost -Tisková zpráva* [online]. mvcr.cz, Praha, 30. března 2023, s. 1. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cast-agendy-mv-prebira-digitalni-informacni-agentura.aspx>
- Moje datová schránka. *Výhody datových schránek* [online]. mojedadovaschranka.cz, [cit. 2. března 2024]. Dostupné z: <https://info.mojedadovaschranka.cz/info/cs/83.html>
- Finanční správa. *Informační shrnutí a odpovědi na dotazy k datovým schránkám* [online]. financisprava.cz, 15. prosince 2022, [cit. 20. února 2024]. Dostupné z: <https://www.financisprava.cz/cs/dane/dane-elektronicky/datove-schranky/informacni-shrnuti-a-odpovedi-na-dotazy>

- Moje datová schránka. *Od 1. 1. 2023 dochází na základě změny zákona k automatickému zřízení datových schránek živnostníkům, spolkům, nadacím a některým fyzickým osobám* [online]. [mojedatovaschranka.cz](https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/2005.html), [cit. 20. února 2024]. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/2005.html>
- Ministerstvo vnitra České republiky. *Blíží se automatické zřízení datových schránek pro OSVČ, spolky, nadace nebo sdružení* [online]. [mvcr.cz](https://www.mvcr.cz), [cit. 21. února 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/blizi-se-automaticke-zrizeni-datovych-schranek-pro-osvc-spolky-nadace-nebo-sdruzeni.aspx>
- Ministerstvo vnitra České republiky. *Datové schránky budou pro běžné občany dobrovolné, nová povinnost zůstala jen subjektům vedeným v registru osob* [online]. [mvcr.cz](https://www.mvcr.cz), [cit. 21. února 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-budou-pro-bezne-obcany-dobrovolne-nova-povinnost-zustala-jen-subjektum-vedenym-v-registru-osob.aspx>
- GLOGAR, Martin. *Novela zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů* [online]. [pravniprostor.cz](https://www.pravniprostor.cz), 19. ledna 2023, [cit. 21. února 2024]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/novela-zakona-o-elektronicky-ukonech-autorizovane-konverzi-dokumentu>
- České podcasty. Roman Vrba: *Neignorujte dopis, který dostanete do datové schránky. Právní následky budou jako při ignorování klasického dopisu* [online]. ceskepodcasty.cz, 23. ledna 2023, [cit. 22. července 2024]. 10:45 – 12:00. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/epizoda/67201>
- ČTK. *Elektronický systém přihlášek na střední školy má problém, spustí se později* [online]. [aktualne.cz](https://zpravy.aktualne.cz), 1. února 2024, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/elektronicky-system-prihlasek-na-ss-se-kvuli-problemu-s-pril/r~efad68dac0c811ee9d3d0cc47ab5f122/>
- ČTK, *Elektronický systém přihlášek na školy čelil útoku hackerů, ale funguje* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 3. února 2024, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/elektronicke-prihlasky-funguji-uz-bez-problemu-tvrdi-sef-cermatu-pres-noc-jich-prislo-pres-pet-set-345654>
- portal.gov.cz, *Nečekejte. Používejte datovku* [online]. chcidatovku.gov.cz, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://chcidatovku.gov.cz/datova-schranka>

- Digitální informační agentura, *Služby Portálu občana* [online]. portal.gov.cz, 1.dubna 2023, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/informace/sluzby-portalu-obcana-INF-278>
- portal.gov.cz, *Jedno přihlášení, desítky portálů* [online]. chcidatovku.gov.cz, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://chcidatovku.gov.cz/identita-obcana>
- Czechpoint, *Co je Czech POINT?* [online]. czechpoint.cz, [cit. 29. února 2024]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/co-je-czech-point/>
- Advokátní deník, *ÚS k uplatnění fikce při doručování písemnosti e-mailem v daňovém řízení* [online]. advokatnidenik.cz, [cit. 30. června 2024]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/28/us-k-uplatneni-fikce-pri-dorucovani-pisemnosti-e-mailem-v-danovem-rizeni/>
- Zákony pro lidi, PETERKA Jiří. *Zaručený elektronický podpis* [online]. zakonyprolidi.cz, 2024, [cit. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/video?video=M927y9mg>
- Zákony pro lidi, PETERKA Jiří. *Uznávaný elektronický podpis* [online]. zakonyprolidi.cz, 2024, [cit. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/video?video=pEmgdw5X>
- Zákony pro lidi, PETERKA Jiří. *Kvalifikovaný elektronický podpis* [online]. zakonyprolidi.cz, 2024, [cit. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/video?video=N8jzEy2E> – cit. 4.7.2024
- Ministerstvo vnitra České republiky, *Závěry poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání z let 2005 až 2021* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky – 2022, Závěr č. 19, s. 45. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>
- Česká pošta, *Doporučené psaní* [online]. ceskaposta.cz, [cit. 14. července 2024]. Dostupné z: <https://www.ceskaposta.cz/sluzby/psani/cr/doporucene-psani#podani>
- Cojeto.superia.cz, *Odborný výraz, definice slova Obstrukce. Co znamená pojem Obstrukce z kategorie Politika?* [online]. Cojeto.superia.cz, [cit. 14. července 2024]. Dostupné z: <https://cojeto.superia.cz/politika/obstrukce.php> cit. 18.7.2024
- ELIÁŠEK, Martin. *Doručování na atypické e-mailové adresy* [online]. pravni prostor.cz, 17. února 2016, [cit. 18. července 2024]. Dostupné z:

<https://www.pravniprostor.cz/judikatura/procesni-pravo/dorucovani-na-atypicke-e-mailove-adresy>

- Moje datová schránka, *Pověřené osoby a Administrátoři* [online]. mojedatovaschranka.cz, [cit. 2. července 2024]. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/96.html>

Jiné zdroje

- Novotný, M. *Obstrukce a zneužití práva ve správním řízení*. Diplomová práce. [online]. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. vedoucí práce Potěšil, Lukáš, 2021 s. 43. [cit. 16. července 2024]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/mlfv9/Obstrukce_a_zneuuziti_prava_ve_spravnim_rizeni_458833.pdf
- MACH, Radan. *Problémy při doručování podle správního řádu*. Diplomová práce. [online]. Masarykova univerzita. Fakulta právnická. Katedra správní vědy a správního práva. Vedoucí práce JUDr. Lukáš Potěšil, Ph.D. 2015, s. 52 [cit. 16. července 2024]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/z2a7c/Diplomova_prace_Problemy_pri_dorucovani_podle_spravniho_radu.pdf
- SEDLÁK, Tomáš. *Obstrukční metody v řízení o přestupku a způsoby obrany proti nim*. Rigorozní práce. [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, Vedoucí práce: Doc. JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D. 2019, s. 49 – 56. [cit. 16. července 2024]. Dostupné z: https://theses.cz/id/vlpy5s/Tom_Sedlk_-_rigorozn_prce_17_5_2019.pdf?isshlret=datovou%3Bzprávou%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Ddatová%20zpráva%26start%3D23;info=1
- Úřad pro ochranu osobních údajů, *Protokol o kontrole ze dne 25.5.2021 č.j. UOOU-00808/21-17* [online]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/media/ukoncene-kontroly/00808-21.pdf>
- Ministerstvo vnitra České republiky, *Metodika doručování správních písemností prostřednictvím poštovních zásilek* [online]. mvcr.cz, [cit. 14. července 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodika-dorucovani.aspx>
- Ministerstvo vnitra České republiky, *Závěry poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání z let 2005 až 2021* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky – 2022, Závěr č. 19, s. 45. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou doručování ve správním řízení, což je klíčový procesní institut v českém právním řádu, významný pro zajištění nejen práva na spravedlivý proces. Práce popisuje jednotlivé způsoby doručování, se zvláštním zaměřením na elektronické doručování prostřednictvím datových schránek, jejichž právní úprava prošla v nedávné době významnými změnami. Cílem práce je popsat tyto změny a následně i zhodnotit, zda by bylo vhodné zavést povinné používání datových schránek pro všechny občany, čímž by byla odstraněna možnost volby jiných forem doručování. Práce se dále věnuje obstrukčním technikám účastníků řízení, které mohou narušovat proces doručování, a zkoumá právní a praktické možnosti obrany proti těmto praktikám. Analýza je podložena judikaturou, zejména rozhodnutími Nejvyššího správního soudu.

Abstract

This thesis deals with the issue of service of process in administrative proceedings, which is a key procedural institute in the Czech legal system, important for ensuring not only the right to a fair trial. The thesis describes the various methods of service, with a special focus on electronic service through data boxes, the legal regulation of which has recently undergone significant changes. The aim of the thesis is to describe these changes and then to assess whether it would be appropriate to make the use of data boxes mandatory for all citizens, thus removing the possibility of choosing other forms of service. The thesis also examines the obstructive techniques used by litigants that can interfere with the service process and explores the legal and practical options for defending against these practices. The analysis is supported by case law, in particular decisions of the Supreme Administrative Court.

Klíčová slova

Doručování, správní řízení, datové schránky, elektronická forma doručování, listinná forma doručování, veřejná vyhláška, úřední deska, fikce doručení, obstrukční techniky

Keywords

Service of process, administrative proceedings, data boxes, electronic form of service, paper form of service, public notice, official board, fiction of service, obstruction techniques